

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Diplomová práce

Odpovědnost právnické osoby za přeštupek

Erik Tichý

Plzeň
2024

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Erik TICHÝ**
Osobní číslo: **R18M0427P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Odpovědnost právnické osoby za přešupek**
Zadávací katedra: **Katedra správního práva**

Zásady pro vypracování

1. Právní odpovědnost
  - 1.1. Objektivní odpovědnost
2. Odpovědnost právnické osoby za přešupek
  - 2.1. Právnická osoba jako pachatel
  - 2.2. Přičitatelnost jednání
  - 2.3. Nepřímé pachatelství a spolupachatelství
  - 2.4. Nezjištění konkrétní fyzické osoby, jednající za právnickou osobu
  - 2.5. Souběžná odpovědnost právnické a fyzické osoby
  - 2.6. Odpovědnost právního nástupce
3. Liberace a liberační důvody
4. Okolnosti vylučující protiprávnost
  - 4.1. Krajní nouze
  - 4.2. Nutná obrana
  - 4.3. Přípustné riziko
  - 4.4. Oprávněné použití zbraně
5. Zánik odpovědnosti za přešupek
  - 5.1. Uplynutí promlčecí doby
  - 5.2. Amnestie
  - 5.3. Zánik právnické osoby bez právního nástupce

Rozsah diplomové práce: **50**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BOHADLO, D. aj.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář. Praha, Wolters Kluwer, 2018.
- SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F.: Zákon o odpovědnosti za přestupky. Praktický průvodce. Plzeň, Aleš Čeněk, 2017.
- PRÁŠKOVÁ, H.: Nové přestupkové právo. Praha, Leges, 2017.
- JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha, C.H.Beck, 2020.

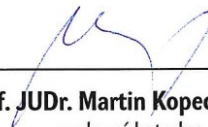
Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Zdeněk Horáček, Ph.D.**
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: **12. ledna 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2025**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. března 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně pouze s použitím uvedených zdrojů.

V Plzni dne 31. března 2024

.....
Erik Tichý

Poděkování

Děkuji JUDr. Zdeňkovi Horáčkovi, Ph.D. za vedení práce. Dále chci poděkovat mým nejbližším, hlavně mé rodině za trpělivost a podporu.

Seznam zkratk

OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku
SŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
SŘS	Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
TOPO	Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
ZOPŘ	Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Listina základních práv a svobod	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Obsah

Úvod.....	8
1 Právní odpovědnost.....	10
1.1 Objektivní odpovědnost.....	11
2 Odpovědnost právnické osoby za přešupek.....	14
2.1 Právníká osoba jako pachatel.....	17
2.2 Přičítatelnost jednání.....	19
2.3 Nepřímé pachatelství a spolupachatelství.....	22
2.4 Nežjištění konkrétní fyzické osoby, jednající za právnickou osobu.....	24
2.5 Souběžná odpovědnost právnické a fyzické osoby.....	26
2.6 Odpovědnost právního nástupce.....	27
3 Liberace a liberační důvody.....	33
3.1 Zprošštění odpovědnosti právnické osoby za přešupek.....	33
3.2 Nežprošštění odpovědnosti právnické osoby za přešupek.....	37
4 Okolnosti vylučující protiprávnost.....	40
4.1 Krajní nouze.....	41
4.2 Nutná obrana.....	43
4.3 Svolení poškozeneho.....	46
4.4 Přípustné riziko.....	48
4.5 Oprávněné použití zbraně.....	50
5 Zánik odpovědnosti za přešupek.....	53
5.1 Uplynutí promlčecí doby.....	53
5.2 Amnestie.....	55
5.3 Zánik právnické osoby bez právního nástupce.....	56
Závěr.....	58
Resumé.....	60
Seznam použitých zdrojů.....	62

Úvod

Diplomová práce se věnuje problematice odpovědnosti právnické osoby za přešupek a je členěna do pěti kapitol. S nabytím účinnosti zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, došlo k zakotvení této problematiky do právního řádu, proto se jedná o aktuální téma.

V první kapitole je stručně popsána právní odpovědnost, hlavně se zaměřením na objektivní odpovědnost v návaznosti na odpovědnost právnické osoby za přešupek. Cílem kapitoly je čtenářům vysvětlit podstatu odpovědnosti právnických osob, která je stěžejním tématem práce. Druhá kapitola je zaobírá základními východisky vzniku odpovědnosti právnické osoby za přešupek, nejprve vysvětluje postup výběru z možných variant odpovědnosti právnické osoby za přešupek zákonodárcem, dále se zaměřuje na vysvětlení, kdy se může právnická osoba stát pachatelem přešupku. Zajímavostí na této problematice je fakt, že právnická osoba sama o sobě nemůže jednat, ovšem jednání určitého okruhu fyzických osob se přičítá právnické osobě, čímž se zabývá další podkapitola. Další část práce se věnuje tomu, zda se právnická osoba může stát spolupachatelem nebo může být nepřímým pachatelem, jak se postupuje v případě, kdy se nezjistí konkrétní fyzická osoba, která v rámci činnosti právnické osoby spáchá přešupek a je zde rozebírán vztah mezi odpovědností právnické osoby za přešupek a odpovědností fyzické osoby, která přešupek spáchala. Následující pasáž se zabývá odpovědností právního nástupce, nebo-li co se stane s odpovědností právnické osoby za přešupek, pokud zanikne, ale existuje její právní nástupce. Jednoduše řečeno nám druhá kapitola dá odpověď na otázku „Kdy a jak vznikne odpovědnost právnické osoby za přešupek?“ Relevantní otázkou je, zda pokaždé po naplnění podmínek, blíže popsanych v druhé kapitole, právnické osobě vznikne odpovědnost za přešupek a zda za takové jednání jí bude uložen správní trest. Ve třetí kapitole je možné najít situace, kdy odpovědnost za přešupek právnické osobě vznikne, ovšem jsou dány důvody, pro které dojde ke zproštění odpovědnosti. Po vzoru zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, jsou v práci uvedeny i situace, kdy k takovému zproštění dojít nemůže. Pro právnickou osobu je více žádoucí, když odpovědnost za přešupek vůbec nevznikne. Takové situace charakterizuje čtvrtá

kapitola, která rozebírá okolnosti vylučující protiprávnost. Závěrečná kapitola se zabývá zánikem odpovědnosti za přešupek právníckých osob, a to uplynutím promlčecí doby, amnestií a zánikem právnícké osoby bez právního nástupce.

Je třeba upozornit na to, že přestože institut odpovědnosti právníckých osob za přešupek je součástí správního práva, z povahy věci je nemožné vycházet ryze ze správně právních norem, jelikož se využívá celá řada institutů z trestního práva (s příležitostnými modifikacemi) a je nutné čerpat i ze soukromoprávních norem, převážně z občanského zákoníku např. v rámci jednání za právníckou osobu.

Cílem práce je charakterizovat výše uvedené instituty pomocí odborné literatury a doplnit je odpovídající judikaturou (převážně) Nejvyššího správního soudu, která konkretizuje zmíněnou teorii v praxi. Dalším cílem je zaujmout vlastní stanoviska k vybraným institutům, která by mohla v budoucnu posloužit k dalšímu možnému rozboru problematických částí právní úpravy odpovědnosti právníckých osob za přešupky.

1 Právní odpovědnost

Právní odpovědnost je právním institutem, kterým společnost reaguje na delikt ní jednání subjektů, s cílem odstranit nežádoucí důsledky. Slouží k zajištění řádného plnění právních norem, a tím i dodržení zásady legality.

Právní teorie nemá jednotný přístup k vymezení právní odpovědnosti. Většina autorů odborné literatury pohlíží na pojem právní odpovědnost jako na sekundární právní povinnost, která vznikne fyzické nebo právnické osobě porušením primární právní povinnosti, která tomuto subjektu vyplývá ze zákona nebo jiného právního titulu. Sekundární právní povinnost je sankční povahy, subjekt práva je povinen strpět následky, spojené s jeho protiprávním jednáním.

Pro vznik odpovědnosti jsou typické následující předpoklady:

Protiprávní jednání, kterým je jednání osoby v rozporu s právními předpisy, popřípadě s obsahem jiného právního jednání (například smlouvy, rozhodnutí). K protiprávnímu jednání může dojít konáním i opomenutím. V rámci opomenutí musí jít o nesplnění povinnosti, vyplývající ze zákona, právního předpisu vydaného na základě zákona, smlouvy nebo rozhodnutí.

Vzniklá újma, čímž se rozumí způsobení následku v podobě porušení nebo ohrožení subjektivních práv fyzických nebo právnických osob. Z pohledu vzniklé újmy je možné odpovědnost rozdělit na odpovědnost za škodu, odpovědnost za jinou majetkovou újmu a odpovědnost za jinou (nikoliv majetkovou) újmu.

Během náhrady vzniklé újmy je potřeba vycházet z její povahy. Pokud je újma vyjádřitelná v penězích, jde o náhradu škody. V případě vzniku škody na věcech se užije finanční odškodnění, k náhradě škody uvedením věci v původní stav dochází pouze pokud o to požádá poškozený a je to v konkrétním případě možné a účelné. V rámci úhrady škody penězi se zaplatí skutečná škoda a ušlý zisk. Při určení výše náhrady je rozhodná cena věci v době poškození a užije se zásada ekvivalence, podle které se poškozenému má uhradit taková výše náhrady, aby byl schopen si za takovou částku koupit věc stejného druhu. Soud má zároveň právo přiměřeně snížit výši náhrady s ohledem na okolnosti daného případu, toto právo je možné použít pouze pokud nebyla škoda způsobena úmyslně. Pokud deliktem

došlo ke škodě způsobenou na zdraví, zahrnuje náhrada náklady na léčení, ztrátu na výdělků a hradí se náhrada za ztížení společenského uplatnění a bolestné. V případě usmrcení se hradí též pohřebné a výživné pozůstalých, spolu s jednorázovým odškodněním.¹

Posledním předpokladem ke vzniku odpovědnosti je **zavinění**, což je vnitřní psychický postoj pachatele k deliktnímu jednání a způsobenému následku. Na základě struktury zavinění existují dva druhy odpovědnosti - subjektivní odpovědnost a objektivní odpovědnost.²

Subjektivní odpovědnost vyžaduje zaviněné protiprávní jednání (někdy označována jako odpovědnost za zavinění), vztahuje se k fyzickým osobám, a proto ji v této práci nebude věnována větší pozornost.³

1.1 Objektivní odpovědnost

Právnícká osoba nemá vlastní vůli jako celek, k projevu vůle dochází skrze jednání fyzických osob, které vykonávají úkoly svěřené právníckou osobou v rámci její činnosti. Dochází k přičitatelnosti jednání těchto fyzických osob k právnícké osobě jako celku.⁴

Stejně stanovisko zaujímají L. Jemelka a P. Vetešník, kteří popisují, že nelze právnícké osobě přičítat zavinění stejným způsobem jako u fyzických osob, jelikož právnícká osoba nemá vlastní poznání a vůli a bez vůle není viny. Právnícké osobě ke vzniku odpovědnosti za přešupek postačuje porušení právní povinnosti jí uložené.⁵

„Ke vzniku odpovědnosti tedy postačí fakt, že právnícká osoba jednáním fyzických osob, které se jí přičítá, porušila právní povinnost, a tím naplnila znaky skutkové podstaty přešupku. Znamená to, že správní orgán nezjišřuje, zda a jak pachatel vnímal objektivní realitu nebo jak si skutečnosti představoval, neposuzuje, zda

---

1 HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z.: Správní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. Praha: Leges, 2019, s. 180-181.

2 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. listopadu 2021 č. j. 10 As 291/2021-53.

3 HORZINKOVÁ, E., FIALA, Z.: Správní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. Praha: Leges, 2019, s. 181.

4 HENDRYCH, D. Správní právo. Obecná část. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 448.

5 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. Zákon o některých přešupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 144.

určitá fakta aktuálně věděl nebo měl vědět, ani zda pachatel chtěl nebo nechtěl vyvolat určitý výsledek“⁶

Odpovědnost právnických osob za přestupek se řídí v režimu objektivní odpovědnosti, která na rozdíl od subjektivní odpovědnosti nemá obligatorním znakem skutkové podstaty zavinění. Nepřihlíží se k okolnostem subjektivní povahy a je vyžadováno pouze protiprávní jednání, následek a kauzální nexus mezi tímto jednáním a negativním následkem.

K tomuto pojetí je praktický důvod, jelikož porušení právních povinností stanovených právnické osobě často dochází jednáním fyzických osob, které za ni jednájí a zjištění, popřípadě i dokazování zavinění těchto osob by bylo složité a vleklé.⁷

„Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, tak jak to ostatně namítal i žalobce, by totiž bylo velmi obtížné a zdlouhavé. Proto je právní úprava celních deliktů založena na objektivní odpovědnosti za výsledek, na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona.“⁸

Objektivní odpovědnost bývá označována jako odpovědnost za protiprávní stav nebo za výsledek. Odpovědnost nastává i tomu, kdo tento stav nezavinil. Může být v četných případech příliš tvrdá a nespravedlivá, proto je v našem právním řádu tato tvrdost zmírněna liberací. Pokud právnická osoba prokáže liberační důvody, může se tím odpovědnosti za přestupek zprostit. V případě, kdy nejsou zákonem stanoveny liberační důvody, tak jde o absolutní objektivní odpovědnost, kdy se subjekt nemůže odpovědnosti zprostit.⁹

Objektivní odpovědnost ale neznamená, že by právnická osoba byla odpovědná za protiprávní stav vyvolaný událostí (úderem blesku, povodní, požárem aj.), neodvratitelným zásahem třetí osoby nebo vyšší mocí.

Správní orgán je povinen zjistit komu a jaké povinnosti zákon stanovuje, z jakých příčin a za jakých okolností došlo k jejich nesplnění nebo porušení. Právnická

6 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 151.

7 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 144.

8 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. ledna 2004, sp. zn. 3 As 3/2003-38.

9 GERLOCH, A. Teorie práva. 7. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 202.

osoba může jednat v rámci některých okolností vylučující protiprávnost, k čemuž musí správní orgán přihlédnout, a to *ex officio*.

Objektivní odpovědnost nevyklučuje ani posouzení materiálního znaku přestupku. I když správní orgán nezkoumá v rámci objektivní odpovědnosti zavinění, musí zvážít, jestli je v konkrétním případě protiprávní čin právnické osoby společensky škodlivý alespoň v minimálním měřítku (jinak řečeno musí zjistit, zda se nejedná o jednání se zanedbatelnou společenskou škodlivostí).¹⁰

---

10 PRÁŠKOVÁ, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 320-322.

2 Odpovědnost právnické osoby za přestupek

Během přípravy nové právní úpravy odpovědnosti právnické osoby za přestupek se uvažovalo nad třemi možnými variantami.

První varianta počítala s originární (neodvozenou) odpovědností fyzické, právnické nebo podnikající fyzické osoby s objektivní odpovědností právnické osoby (bez zavinění, s možností liberace). Pro odpovědnost byla stěžejní dosavadní úprava zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích a jiné zákony, které v té době regulovaly výkon veřejné správy. Tato varianta měla vycházet z toho, že pachatelem činu je v těchto zákonech ten, komu jsou stanoveny povinnosti, jejichž porušení se má potrestat. Odpovědnost právnické osoby se neměla odvozovat od odpovědnosti fyzické osoby, mělo jít tudíž o původní odpovědnost. Obligatorním znakem skutkové podstaty přestupku nemělo být u právnické osoby zavinění, proto ke vzniku odpovědnosti mělo být dostačující porušení, či nesplnění povinnosti stanovenou zákonem nebo na základě zákona. Nicméně absolutní objektivní odpovědnost by mohla vést k neúměrné tvrdosti, dokonce k nespravedlnosti. Důsledkem toho bylo zakotvení institutu liberace. I v případě originární odpovědnosti právnických osob se počítalo s tím, že bude vyvozena z jednání fyzických osob, jejichž okruh měl být určen pomocí občanského zákoníku.

U druhé varianty byl rozdíl v zavinění, které bylo nezbytným předpokladem pro vyvození odpovědnosti. Zavinění právnických osob mělo být správním orgánem presumováno, jelikož z povahy právnických osob (jakožto osob fiktivních) není možné jim zavinění prokázat. Ve vztahu k naplnění liberačních důvodů měla nést důkazní břemeno právnická osoba, ta by musela prokázat, že vynaložila veškeré úsilí, které by bylo možné od ní spravedlivě požadovat, aby bylo zabráněno porušení právní povinnosti.

Odpovědnost právnické osoby za přestupek byla v rámci třetí varianty vyvozována pomocí přičitatelnosti. Deliktní jednání, zakládající přestupek, mohlo být přičítáno právnické osobě, pokud tak jednala fyzická osoba ze zákonem určeného výčtu (např. statutární orgán nebo zaměstnanci). Odpovědnost měla

vznikat zaviněním, které se mělo dovozovat z jednání stanoveného okruhu osob a následně mělo dojít k přičtení protiprávního jednání právnické osobě. Z toho vyplývá, že odpovědnost právnických osob za přestupek měla být podle této varianty zvláštní odpovědností za zavinění, nikoliv objektivní odpovědností s možností liberace.

Toto pojetí odpovědnosti ovšem hrozilo obtížemi v tom směru, že by správní orgán musel posuzovat zavinění fyzické osoby, rozhodnout, zda tato fyzická osoba patří do okruhu osob oprávněných za právnickou osobu jednat (popřípadě jednat jejím jménem) a jestli je možné zákonem stanoveným způsobem jednání přičíst právnické osobě. Následkem by mohlo být obtížnější dokazování viny ze strany správních orgánů a ztížení správního trestání právnických osob (mohlo by docházet k situacím, kdy by právnické osoby jako pachatelé přestupků unikaly správnímu trestu, což by oslabilo preventivní funkci správního trestání).

K úpravě odpovědnosti právnických osob za přestupek byla nakonec zvolena první varianta, navazující na stávající právní úpravu.¹¹

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nedefinuje pojem právnická osoba, tento pojem je zakotven v soukromoprávní úpravě, přesněji v § 20 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZ), podle kterého právnickou osobou je „organizovaný útvar; o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.“

Právnická osoba má charakteristické znaky, jde o právní osobnost podle § 15 odst. 1 OZ: „způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti“, způsobilost k právním jednáním, což je možnost právnické osoby nabývat, měnit nebo pozbývat práva a povinnosti, které jsou jí svěřeny; deliktní způsobilost: způsobilost nést odpovědnost za protiprávní jednání; majetková autonomie: majetek právnických osob je oddělen od majetku jejich členů, zakladatelů nebo jiných osob; organizační struktura: právnická osoba pro řádné fungování vytváří orgány a stanoví jejich pravomoc; účel právnické osoby, který je stěžejní pro

---

¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 90-92.

předmět činnosti; popřípadě i název, sídlo, zápis do veřejného rejstříku nebo příslušnost k právnímu řádu.¹²

Legální definici přestupku najdeme v § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOPŘ), podle kterého je přestupkem „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*“. Z této definice vychází, že přestupek je vymezen formálními znaky, materiálním znakem a zároveň pozitivně i negativně.

Formálními znaky jsou protiprávnost, obecné znaky požadované na pachatele přestupku a typové znaky (znaky skutkové podstaty přestupku), materiálním znakem je společenská škodlivost. Pozitivně je vymezen tak, že musí jít o protiprávní čin, který je v zákoně výslovně za přestupek označen a negativně tím, že se nejedná o trestný čin.¹³

Mezi příčiny vzniku odpovědnosti právnických osob byl velký ekonomický rozmach, zvětšující se vliv průmyslových a obchodních společností, což vedlo ke zvyšování jejich práv a povinností. Činnost právnických osob může být mnohdy spojena s vážnými protiprávními činy, proto byla a zároveň je regulace této oblasti pro společnost velmi důležitá.

Postih fyzických osob jednajících za právnickou osobu podle předešlé právní úpravy nebylo pro ochranu společnosti dostatečně efektivní. Často docházelo k situacím, kdy se nepodařilo v rámci právnické osoby vypátrat konkrétní jednající fyzickou osobu a docházelo i k situacím, kdy správní orgán nedokázal prokázat kauzální nexus mezi protiprávním jednáním fyzické osoby a způsobeným následkem, kvůli čemu tak unikla postihu. Proto bylo nutné pro dodržování veřejnoprávních povinností upravit dosavadní přístup k odpovědnosti právnických osob.¹⁴

---

12 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 136-138.

13 KOPECKÝ, M. Správní právo. Obecná část. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 255-266.

14 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 81.

2.1 Právnícká osoba jako pachatel

Podle § 20 odst. 1 ZOPŘ se právnícká osoba stane pachatel přestupku při splnění tří podmínek. Protiprávního jednání se musí dopustit fyzická osoba, patřící do okruhu osob, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě. Dalším předpokladem je, že tato fyzická osoba poruší právní povinnost stanovenou právnické osobě a musí k tomu dojít při činnosti, v přímé souvislosti, ku prospěchu nebo v zájmu právnické osoby. I porušení právní povinnosti uložené organizační složce nebo jinému útvaru právnické osoby se bere za porušení právní povinnosti stanovené právnické osobě.¹⁵

Pachatelem přestupku může být pouze osoba, která v době spáchání přestupku existuje, ovšem právnícká osoba může být za protiprávní jednání odpovědná i v případě, kdy k naplnění skutkové podstaty přestupku došlo ještě před jejím vznikem, nebo kdy došlo k jejímu vzniku, ale soud dospěl k neplatnosti právnické osoby. Je tomu tak i v případě, kdy se právní jednání, zakládající oprávnění jednat za právnickou osobu, stane neplatným (§ 574 a násl. OZ) nebo neúčinným (§ 586 a násl. OZ).¹⁶ Soud rozhoduje o neplatnosti právnické osoby po jejím vzniku i bez návrhu podle § 129 OZ, jde o případy, kdy „zakladatelské právní jednání chybí, zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro právní existenci právnické osoby, právní jednání zakladatelů odporuje § 145¹⁷ nebo právnickou osobu založilo méně osob, než je k tomu podle zákona třeba.“

V případě, kdy je k naplnění skutkové podstaty přestupku zapotřebí zvláštní vlastnosti, způsobilosti, či postavení postačí, když tuto podmínku splňuje pouze právnícká osoba, nikoliv i fyzická osoba, jejíž jednání je za účelem posuzování odpovědnosti přičitatelné právnické osobě.¹⁸

Ke vzniku odpovědnosti právnické osoby za přestupek nebrání ani situace, kdy se fyzická osoba, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, o přestupek pouze pokusí, je-li zákonem pokus výslovně označen za trestný. Od pokusu přestupku fyzické osoby je rozdíl v subjektivní stránce, u fyzické osoby je obligatorním znakem úmyslné jednání. Vzhledem ke konstrukci odpovědnosti právnických

---

15 § 20 odst 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

16 § 20 odst. 4 písm. a) – c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

17 Ve smyslu § 145 OZ není přípustné založit právnickou osobu, která má za účel porušování práva nebo dosažení cíle protiprávními prostředky.

18 § 20 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

osob k vyvození odpovědnosti za pokus přestupku tento znak není vyžadován. Toto pojetí může přinést komplikace, protože o pokus přestupku se pojmově jedná pouze v případě úmyslných přestupků. Je tomu tak např. podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, u pokusu krádeže, zpronevěry nebo podvodu. K vyvození odpovědnosti právnické osoby je třeba vycházet z konstrukce objektivní odpovědnosti, kdy právnická osoba jako celek nejedná, přičítá se jí jednání zákonem určeného okruhu fyzických osob. Fyzické osoby, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě, musí úmyslně spáchat přestupek a přičtením tohoto úmyslného jednání právnické osobě, vznikne právnické osobě odpovědnost za přestupek.¹⁹

Podle H. Práškové není potřeba prokazovat úmysl u pokusu přestupku. Svůj názor opírá o fakt, že odpovědnost právnické osoby vzniká bez ohledu na zavinění, zároveň se domnívá, že bude složité zjistit, zda je možné skutek považovat za pokus nebo pouze za „náhodné nezpůsobení přestupku“.²⁰

Přikláním se k názoru H. Práškové, jelikož pokus je pouze vývojovým stádiem přestupku, tudíž nevidím důvod k posuzování subjektivní stránky přestupku právnické osoby, když se tak nepostupuje ani při vyvození dokonaného přestupku.

Právnická osoba se může stát pachatelem přestupku (subjektem přestupku) pouze pokud je za přestupek odpovědná. Většinou se právnická osoba stává přestupkově způsobilá zapsáním do veřejného rejstříku.²¹

Z důvodu právní jistoty a předvídatelnosti práva bylo podle důvodové zprávy konkrétně vymezeno, že „*skutkovou podstatu přestupku právnické osoby fakticky naplní svým jednáním fyzická osoba, jejíž jednání se přičítá právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu.*“²²

Spáchání přestupku při činnosti právnické osoby nebo v přímé souvislosti s činností dochází, pokud je spáchán v rámci běžného provozu, např. právnická osoba, zabývající se výrobou, může spáchat přestupek nejen při procesu výroby,

---

19 MATES, P. Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Bulletin advokacie 2016, č. 12, s. 25-26.

20 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 107.

21 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 142.

22 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 156.

ale i při vedení účetnictví, propagaci výrobků, exportu a importu výrobků, zásobování apod. Přestupkem ku prospěchu právnické osoby je přestupek, prostřednictvím kterého právnická osoba získá majetkový nebo jiný prospěch. Ke spáchání přestupku v zájmu právnické osoby dochází, pokud se tím zlepší nebo alespoň oproti ostatním zůstane stejné postavení v oblasti jejího působení.²³

2.2 Přičitatelnost jednání

V rámci teorie fikce není možné, aby právnická osoba sama za sebe jednala. K tomu používá zřízené orgány, prostřednictvím kterých jejich členové jednají za právnickou osobu. S třetími osobami jedná za právnickou osobu hlavně statutární orgán, popřípadě její zaměstnanci nebo členové v rozsahu, který je jim určen pracovním či obdobným vztahem.

Odpovědnost právnické osoby za přestupek vzniká v případě, kdy jednáním fyzické osoby, které je přičitatelné právnické osobě, je porušena povinnost stanovená právnické osobě a k takovému jednání došlo při činnosti právnické osoby nebo v přímé souvislosti s ní nebo ku prospěchu právnické osoby či v jejím zájmu.²⁴

Byť zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen TOPO), pracuje též s pojmem přičitatelnosti, je třeba si podle důvodové zprávy uvědomit, že „*se nejedná o přičitatelnost ve smyslu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, kde se jí rozumí uplatnění subjektivní odpovědnosti právnické osoby za trestný čin, která se dovozuje ze zaviněného jednání fyzických osob*“²⁵ Tímto způsobem je správní trestání právnických osob za přestupky oproti trestání právnických osob za trestné činy značně jednodušší, protože subjektivní stránka bývá nejsložitější složkou trestní odpovědnosti.²⁶ Vzhledem k menší společenské škodlivosti přestupků ve srovnání s trestními činy souhlasím s tímto postupem, který vede k rychlejšímu a efektivnějšímu správnímu trestání.

---

23 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 107-108.

24 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 140-142.

25 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 156.

26 ŠÁMAL, P. Ještě k zavinění právnické osoby podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Právní rozhledy, 2017, č. 5, s. 169.

Okruh osob, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě v rámci odpovědnosti za přešupek je určen taxativním výčtem v § 20 odst. 2 ZOPŘ jde o:

- „statutární orgán nebo člen statutárního orgánu,
- jiný orgán právnické osoby nebo její člen,
- zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývající z tohoto postavení,
- fyzická osoba, která plní úkoly právnické osoby,
- fyzická osoba, kterou právnická osoba používá při své činnosti, nebo
- fyzická osoba, která za právnickou osobu jednala, jestliže právnická osoba výsledku takového jednání využila“

Podle důvodové zprávy nebylo účelem tímto výčtem stanovit obecnou právní úpravu zastupování právnických osob, jelikož tato problematika spadá do práva občanského.²⁷

Podle § 164 OZ statutární orgán zastupuje právnickou osobu ve všech záležitostech. Ve smyslu § 163 OZ patří do působnosti statutárního orgánu vše, co nebylo zakladatelským právním jednáním, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci svěřeno jinému orgánu právnické osoby. Kdo je statutárním orgánem stanoví zákon (např. dle § 44 odst. 5 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), jednatel, popřípadě kolektivní orgán složený z více jednatelů u společnosti s ručením omezeným) nebo dochází ke konkretizaci jinými akty, jako jsou stanovy u spolků. Určité právnické osoby statutární orgán nemají a zastupují je zákonem stanovené osoby, např. podle § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, starosta obce nebo podle § 61 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), hejtman kraje.²⁸

Právnickou osobu může zastupovat buď individuální statutární orgán (tvořen pouze jedním členem) nebo kolektivní statutární orgán (tvořen více členy). Členové kolektivního orgánu jednají samostatně, neurčí-li zakladatelská smlouva něco jiného.²⁹

---

27 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, s. 156.

28 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přešupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 143.

29 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 108.

Jiným orgánem právnické osoby nebo jeho členem bývá zpravidla orgán (jeho členové), který je zřízen k výkonu řídicí nebo kontrolní činnosti, tuto činnost vykonává na základě zakladatelského právního jednání, vnitřních předpisů, společenské smlouvy, zakladatelské listiny nebo zákona. Tyto orgány bývají většinou vrcholnými orgány právnické osoby, může jít například o valnou hromadu u akciové společnosti dozorčí radu, kontrolní komisi, správní radu. Může jít ale i o orgány územních samosprávných celků nebo orgány jiných právnických osob práva veřejného.

Legální definici zaměstnance najdeme v § 6 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, podle tohoto ustanovení je zaměstnancem „*fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.*“ Zaměstnancem je tedy člověk, který vykonává závislou práci pro zaměstnavatele v rámci pracovního poměru. Jde ovšem i o fyzické osoby, kteří vykonávají závislou práci na základě dohod mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti). Osobou v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení je například člen družstva, mající pracovní vztah k družstvu. Za fyzické osoby, které plní úkoly právnické osoby, je třeba považovat kromě osob, konajících tak zákonem předvídaným způsobem i osoby, které vykonávají práci v atypickém režimu (tzv. švarcsystém). V rámci tohoto systému osoby, vykonávající pro zaměstnavatele běžnou činnost v závislém vztahu, nejsou zaměstnanci, ale formálně vystupují jako samostatní podnikatelé (většinou jde o živnostníky). Fyzické osoby, které právnická osoba používá při své činnosti mohou být například zaměstnanci, kteří jsou na základě smlouvy mezi právnickou osobou a agenturou práce, poskytování právnické osobě k výkonu závislé práce.

Fyzická osoba, která za právnickou osobu jednala, jestliže právnická osoba výsledku takového jednání využila, je většinou osoba, která za právnickou osobu jednala na základě mandátní nebo příkazní smlouvy (jako její zástupce, může jít např. o obchodního zástupce). Dále se může jednat o osobu, které právnická osoba udělila prokuru, podle § 450 OZ v rámci prokury „*zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc*“. Do tohoto ustanovení nespadá nepřímé zastoupení, kdy zástupce jedná vlastním jménem na účet zastoupeného. Při deliktním jednání

těchto osob je třeba zjistit, jestli právnická osoba opravdu využila výsledku takového jednání, jelikož většinou dochází k tomu, že zástupce překračuje meze smlouveného oprávnění jednat za právnickou osobu.³⁰

„Pro posouzení, zda je právnická osoba odpovědná za spáchání správního deliktu v souvislosti s jednáním jejího zaměstnance (případně člena nebo statutárního orgánu), je podstatné, zda k porušení právních povinností došlo v souvislosti s místní, časovou a věcnou vazbou k činnosti právnické osoby, tedy zda při činnosti, jíž byl způsoben protiprávní stav, zaměstnanec sledoval zejména z objektivního i subjektivního hlediska plnění svých pracovních úkolů. Pokud tomu tak nebylo, právnická osoba není za excesivní jednání svého zaměstnance odpovědná.“³¹

Pro pochopení případů excesivního jednání je vhodné vycházet též z judikatury Nejvyššího soudu. Za exces bude považováno protiprávní jednání fyzické osoby, které byla způsobena škoda a toto jednání nespadá do rámce činnosti právnické osoby, pro kterou práci vykonal.³² Činností v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je jak činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele, tak i činnost vykonaná na základě vlastní vůle zaměstnance. Zásadní je, jestli jde objektivně z hlediska místního, časového a věcného o činnost konanou pro zaměstnavatele.³³ Ani skutečnost, že zaměstnanec jedná protiprávně, není bez dalšího považována za exces, pokud jedná v rozsahu svého oprávnění a v zájmu právnické osoby³⁴

2.3 Nepřímé pachatelství a spolupachatelství

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich na rozdíl od staršího zákona upravuje institut nepřímého pachatelství. K nepřímému pachatelství dochází v případě, kdy přestupek není spáchán osobou, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, ale jinou osobou. Tuto osobu (u fyzických osob se mluví o tzv. živém nástroji) použije právnická osoba ke spáchání přestupku.

30 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 108-109.

31 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. října 2017 č. j. 9 As 213/2016-60, č. 3642/2017.

32 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 25 Cdo 1855/2012.

33 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2003, sp. zn. 21 Cdo 1148/2002.

34 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 2014, sp. zn. 25 Cdo 635/2014.

Nástrojem ke spáchání přestupku může být fyzická i právnická osoba. Zároveň platí, že takto užitá osoba není za přestupek odpovědná. Pro fyzické osoby zákon uvádí případ, kdy za přestupek není odpovědná v § 18 pro nedostatek věku nebo dle §19 v rámci nepřičetnosti. U právnických osob jde podle § 21 o zproštění odpovědnosti za přestupek. Fyzické ani právnické osoby nejsou za spáchaný přestupek odpovědné i při naplnění podmínek okolností vylučujících protiprávnost, kterým se bude blíže věnovat čtvrtá kapitola.³⁵

Dalším příkladem, kdy fyzická osoba není za své jednání odpovědná může být, když jedná ve skutkovém omylu.³⁶ Je třeba podotknout, že jednání ve skutkovém omylu se vztahuje pouze k fyzické osobě, protože objektivní odpovědnost právnické osoby za přestupek se na rozdíl od subjektivní odpovědnosti fyzické osoby posuzuje bez ohledu na zavinění, skutková podstata přestupku právnické osoby má tedy pouze tři složky: objekt, subjekt a objektivní stránku.³⁷ Skutkový omyl může mít tedy význam v odpovědnosti právnické osoby za přestupek pouze v případě posouzení, zda je právnická osoba v postavení nepřímého pachatele nebo pachatele.

Institut spolupachatelství právnických osob je upraven v § 11 odst. 2 ZOPŘ, podle kterého ke spolupachatelství dochází, „*byl-li přestupek spáchán společným jednáním dvou nebo více osob, z nichž alespoň jedna je právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, odpovídá každá z nich, jako by přestupek spáchala sama.*“

V rámci společného jednání je očekáváno, že si spolupachatelé mezi sebou rozdělí jednání (popřípadě si rozdělí role, dohoda může být i konkludentní). K jednání může dojít buď postupně nebo mohou jednat současně. Ke společnému jednání může dojít třemi způsoby:

- 1) každý ze spolupachatelé naplnil svým deliktním jednáním všechny znaky skutkové podstaty přestupku,
- 2) k naplnění všech znaků skutkové podstaty přestupku dojde až souhrnem jednání spolupachatelů (každý z nich naplní svým protiprávním jednáním jen některý ze znaků skutkové podstaty přestupku),

35 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 143-144.

36 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 111.

37 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. srpna 2018, č. j. 9 As 165/2017-45.

- 3) každý jednotlivě vykoná určitou činnost, která sama o sobě není znakem skutkové podstaty přestupku, k naplnění skutkové podstaty dojde až souhrnem těchto jednotlivých činností.

Obligatorním znakem spolupachatelství právnických osob není úmyslné jednání ve vztahu ke společnému jednání, jako je tomu tak u spolupachatelství fyzických osob. Pokud jde o přestupek, který může spáchat pouze konkrétní nebo speciální subjekt, spolupachatelem může být pouze osoba, která tento předpoklad splňuje. Spolupachatelé za spáchaný přestupek odpovídají, jako by ho každý z nich spáchal sám.³⁸

2.4 Nezjištění konkrétní fyzické osoby, jednající za právnickou osobu

Podle § 20 odst. 6 ZOPŘ zjištění konkrétní fyzické osoby, jednající za právnickou osobu, není stěžejní k vyvození odpovědnosti právnické osoby za přestupek. Správní orgán tak postupuje v případě, kdy je zřejmé, že k přestupku došlo při činnosti právnické osoby. Důležitost vzniku tohoto institutu je možno spatřovat v případech, kdy je pro správní orgán složité (ba dokonce nemožné) prokázat odpovědnost konkrétních jednajících fyzických osob. Organizační struktura právnických osob bývá mnohdy složitá, v její rámci nejsou vždy jasně vymezeny povinnosti jednotlivých fyzických osob (často s cílem vyhnout se odpovědnosti za své protiprávní jednání), popřípadě se na činu může podílet více osob s odlišnou mírou jednání a okruh lidí jednajících za právnickou osobu se v průběhu času obměňuje.³⁹

Musí být dostatečně zjištěno, že k protiprávnímu jednání konkrétně neidentifikovanou osobou, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě došlo. Příkladem může být, kdy je kolektivní statutární orgán právnické osoby složen ze tří členů, správní orgán má dostatek důkazů k prokázání toho, že se statutární orgán v rámci činnosti právnické osoby dopustil přestupku, nicméně není možné bez důvodných pochybností určit, který konkrétní člen statutárního orgánu protiprávně jednal.⁴⁰

38 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 141.

39 Tamtéž, s. 149.

40 SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F. Zákon o odpovědnosti za přestupky. Praktický průvodce. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 114.

Právnícké osobě vznikne odpovědnost za přešupek i v případě, kdy by bylo přiřitatelné protiprávní jednání více osob a správnímu orgánu se podařilo ztotožnit pouze některou z nich. „Typicky se bude dále jednat o přešupy na úseku životního prostředí při úniku škodlivých látek, kdy nelze dohledat konkrétní osobu, která látku vypustila.“⁴¹

K dané problematice se vyjádřil Nejvyšší správní soud: „Identifikace konkrétní jednající osoby může mít význam pro právníckou osobu nebo podnikající fyzickou osobu z hlediska případné odpovědnosti jednající osoby vůči tomu, kdo za dané jednání odpovídá, a to např. z hlediska pracovněprávních předpisů. Pokud však správní orgán dospěje k závěru, že dostatečně zjistil skutkový stav a jednání osoby, která provedla ořez stromů v areálu základní školy, je na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu přiřitatelné podnikající fyzické osobě, není nezbytné, aby bylo najisto postaveno, kdo byl tou konkrétní osobou, která držela pilu. Taková povinnost by vylučovala objektivní odpovědnost za spáchaný správní delikt např. v případech, kdy by bylo zřejmé, že jednala osoba v zaměstnaneckém poměru k právnícké nebo podnikající fyzické osobě, nebylo by však dalším zjišťováním skutkového stavu možné identifikovat, který zaměstnanec konkrétně jednal.“⁴²

I přes možnost stíhat právníckou osobu v případech, kdy se nepodařilo identifikovat konkrétní jednající fyzickou osobu, je správní orgán povinen zjistit, zda byly naplněny znaky skutkové podstaty. V tomto případě šlo o „příkázání nebo dovolení použití vozidla v provozu na pozemních komunikacích, které nesplňuje podmínky stanovené zvláštním předpisem“⁴³ a bylo nutno tento znak prokázat k vyvození objektivní odpovědnosti za deliktní jednání.⁴⁴

Tento institut je sám o sobě v rozporu se zásadou legality, kdy je správní orgán povinen stíhat všechny přešupy, o kterých se dozví, je ale doplněn institutem souběžné odpovědnosti právnícké a fyzické osoby (viz. níže) a zároveň skrze něj dochází k urychlení správního řízení a mnohdy by bylo pro správní orgán neúměrně nákladné zjistit totožnost konkrétní jednající osoby.

---

41 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přešupy a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 111.

42 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. ledna 2017, č. j. 6 As 131/2016-25.

43 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. března 2007, č. j. 4 As 28/2006.

44 Tamtéž

2.5 Souběžná odpovědnost právnické a fyzické osoby

Podle § 20 odst. 7 ZOPŘ *„Odpovědností právnické osoby za přestupek není dotčena odpovědnost za přestupek fyzických osob uvedených v odstavcích 1 a 2 a odpovědností za přestupek těchto fyzických osob není dotčena odpovědnost právnické osoby za přestupek.“*

S ohledem na zásadu legality důvodová zpráva dodává, že správnímu orgánu by nemělo stačit postihnout právnickou osobu, ale měl by zjistit, jestli fyzická osoba, jednající za právnickou osobu, nenaplnila svým protiprávním jednáním i znaky skutkové podstaty přestupku fyzické osoby a případně ji řádně potrestat.⁴⁵

K otázce povinnosti správního orgánu stíhat všechny přestupky, o kterých se dozví, se vyjádřila též H. Prášková: *„vzhledem k nižší typové závažnosti a společenské škodlivosti přestupků je ale otázkou, zda měla být tato úprava pojata jako obecná či zda neměla být vázána jen na úpravu ve zvláštních zákonech pro případy závažných protiprávních jednání.“*⁴⁶ Popřípadě by též připadalo v úvahu vycházet u postihu jednajících fyzických osob ze zásady oportunity.⁴⁷

Souběžná odpovědnost právnické a fyzické osoby neporušuje zásadu *ne bis in idem* (podle čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod *„Nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby.“*), protože jde o stíhání a správní trestání dvou odlišných osob. I přes fakt, že jde podle formulace v Listině základních práv a svobod o zásadu trestního práva, je třeba podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. ledna 2012 č. j. 1 As 125/2011 z této zásady vycházet i v řízení o přestupcích.⁴⁸

Jako inspirace této úpravy sloužil princip, zakotvený v § 8 odst. 3 TOPO⁴⁹, kterým se zabýval i prof. P. Šámal v Bulletinu advokacie - Trestní odpovědnost právnické

---

45 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 157.

46 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 149.

47 Tamtéž, s. 149.

48 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s.112.

49 *„Trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2.“*

osoby se kumulativně uplatňuje s trestní odpovědností osob fyzických, tímto způsobem je možné efektivně postihnout všechny subjekty činu. Tuto argumentaci je možné pomocí analogie vztáhnout i na souběžnou odpovědnost právnických a fyzických osob za přestupek.⁵⁰

Souběžnou odpovědnost právnických a fyzických osob není možné zaměňovat se spolupachatelstvím, protože zde chybí znak společného úmyslu a jednání fyzické a právnické osoby nesleduje stejný cíl.⁵¹

Při souběžné odpovědnosti právnické a fyzické osoby, obviněná fyzická osoba nemůže v řízení vystupovat též jako osoba jednající za právnickou osobu. Je to z důvodu, že zájmy fyzické osoby se nemusí shodovat se zájmy právnické osoby, mohla by se snažit uniknout odpovědnosti například tím, že by se snažila udělat z jiné osoby (ve struktuře právnické osoby) podezřelou. Toto omezení činit ve správním řízení úkony vzniká doručením oznámení o zahájení řízení o přestupku fyzické osoby. Mohly by vzniknout obtíže s dodržováním zásady *nemo tenetur se ipsum accusare*⁵², protože kdyby obviněná fyzická osoba byla nucena vypovídat o přestupku právnické osoby, tak by vypovídala o svém činu. Z důvodu efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti správního řízení, vedou správní orgány zpravidla společné řízení proti obviněné právnické a obviněné fyzické osobě.⁵³

2.6 Odpovědnost právního nástupce

Podle § 33 odst. 1 ZOPŘ „*odpovědnost právnické osoby za přestupek přechází na jejího právního nástupce*“. K přechodu odpovědnosti za přestupek na právního nástupce dochází vždy, nestanoví-li zákon jinak. Pokud právnická osoba zanikla bez likvidace (má právního nástupce), tak právní nástupce nabývá celé jmění původní právnické osoby.

Jmění se skládá z majetku a dluhů, za majetek se podle § 495 OZ považuje souhrn všeho, co právnické osobě patří, dluhem je podle § 1721 OZ právo věřitele vůči

---

50 ŠÁMAL, P. K trestněprávní odpovědnosti právnických osob. Bulletin advokacie, 2011, č. 11, s. 25 - 28.

51 SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F. Zákon o odpovědnosti za přestupky. Praktický průvodce. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 115.

52 Nikdo není povinen sám sebe obviňovat.

53 PRÁŠKOVÁ, H. Jednání za právnickou osobu v řízení o přestupku. [online, cit. 2024-3-18] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-3-2018.aspx>

dlužníkovi na určité plnění (vzniká ze závazku). Právní nástupce tedy nabývá majetek a dluhy v takovém rozsahu, aby nemusela být provedena likvidace právnické osoby. Podle § 173 odst. 1 OZ pokud se právnická osoba zruší při přeměně, dochází ke zrušení bez likvidace dnem účinnosti přeměny⁵⁴. V ustanovení § 174 a násl. OZ jsou stanoveny možnosti, kterými může dojít k přeměně, jde o fúzi, rozdělení nebo změny právní formy.

Další způsoby přeměny upravují speciální zákony, např. zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, upravuje v § 1 odst. 2 přeměnu jako „*fúzi společnosti nebo družstva, rozdělení společnosti nebo družstva, převod jmění na společníka, změna právní formy a přeshraniční přemístění sídla*“.⁵⁵

Podle důvodové zprávy všemi zmíněnými způsoby přeměny, kromě přeshraničního přemístění sídla a změny právní formy právnické osoby, zpravidla dochází k přechodu odpovědnosti za přestupek na jednoho nebo více právních nástupců. K přechodu odpovědnosti právnické osoby za přestupek nemusí nutně docházet pouze v případech zániku původní právnické osoby. Na mysli je například rozdělení právnické osoby odštěpením, kterým vznikne jedna, či více nových právnických osob, se zachováním původní právnické osoby. Odpovědnost původní právnické osoby dále trvá, jelikož to nezapříčiní její zrušení. Ve vztahu k původní právnické osobě nedochází k přechodu odpovědnosti za přestupek, nicméně odpovědnost za přestupek přechází na nově vzniklé právnické osoby. Jinak řečeno za přestupek bude odpovědná původní právnická osoba i nově vzniklé právnické osoby.

Zanikne-li právnická osoba s více právními nástupci, na každého z nich přechází odpovědnost za přestupek, jako by jej každý sám spáchal. „*Při rozhodování o druhu a výměře správního trestu se pak přihlédne též k tomu, v jakém rozsahu přešly na právního nástupce výnosy, užitky a jiné výhody ze spáchaného přestupku, a k tomu, pokračuje-li některý z právních nástupců v činnosti, při které byl přestupek spáchán*“⁵⁶

---

54 Podle § 177 OZ „*Účinnost přeměny právnické osoby zapisované do veřejného rejstříku nastává dnem zápisu do veřejného rejstříku.*“

55 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 276-277.

56 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 166.

Pokud dojde ke zrušení právnické osoby bez likvidace, kdy je jmění převedeno na společníka, je právním nástupcem právnické osoby fyzická osoba. Pro odpovědnost fyzické osoby za přestupek je obligatorním znakem zavinění, proto by v tomto případě nebylo možné, aby odpovědnost právnické osoby za přestupek (objektivní, bez zavinění) přešla na fyzickou osobu.⁵⁷ Inspirací pro přechod odpovědnosti právnické osoby za přestupek byl § 10 TOPO, podle tohoto ustanovení *restní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce*. Ke stejnému účelu sloužil § 10 rakouského spolkového zákona o odpovědnosti sdružení za trestné činy z roku 2005, kdy „*účinky spojené s restní odpovědností právnické osoby nastávají vůči jejímu právnímu nástupci bez dalšího k okamžiku vzniku právního nástupnictví*“.⁵⁸

D. Bohadlo a kol. se věnují otázce, jestli dochází k přechodu odpovědnosti právnické osoby za přestupek jen na jejího přímého právního nástupce nebo může dojít k řetězení (v tomto případě by odpovědnost přešla ze přímého právního nástupce na jeho právního nástupce, pokud i tento právní nástupce zanikne nebo se přemění). Domnívají se, že půjde pouze o přechod odpovědnosti právnické osoby za přestupek pouze na přímého nástupce, své tvrzení opírají o odlišnou dikci ustanovení 33 odst. 1 § ZOPŘ oproti § 10 TOPO a o fakt, že přestupek je typově méně společensky škodlivý než trestný čin.⁵⁹

K přechodu odpovědnosti právnické osoby za přestupek dochází ze zákona, bez potřeby provedení jakéhokoliv úkonu, ať už ze strany právnické osoby, právního nástupce nebo ze strany správního orgánu.

Fakt, zda právní nástupce o přestupku původní právnické osoby věděl nebo mohl vědět nemá na přechod odpovědnosti žádný účinek. V rozhodnutí o přestupku, kterým je právní nástupce uznán vinným za spáchaný přestupek původní právnické osoby se uvede identifikace původní právnické osoby a údaj o tom, že osoba, které je správní trest ukládán je právním nástupcem právnické osoby, která přestupek spáchala.

Institut přechodu odpovědnosti právnické osoby za přestupek slouží k tomu, aby se zabránilo právnickým osobám úniku před odpovědností za spáchaný přestupek

---

57 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 165-166.

58 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 196.

59 Tamtéž, s. 196-197.

například tím, že dobrovolně zaniknou a jejich práva a povinnosti přejdou na právního nástupce.

Podle staré právní úpravy by nebylo možné právního nástupce stíhat a potrestat. K podobnému účelu je možné použít § 84 ZOPŘ, podle kterého správní orgán může zakázat zrušení, zánik nebo přeměnu obviněné právnické osoby, pokud je důvodné podezření, že se tímto způsobem snaží vyhnout správnímu trestu, výkonu správního trestu nebo zmařit uspokojení nároku na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, pokud užití tohoto ustanovení není zjevně nepřiměřené vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přestupku.⁶⁰

Dosavadní právní úprava se řídila principem nepřenositelnosti veřejnoprávní odpovědnosti. I přes nedokonalou právní úpravu v tomto směru si s účelovými transformacemi právnických osob dokázal Nejvyšší správní soud poradit ve svém rozsudku ze dne 30. prosince 2009 č. j. 8 Afs 56/2007-498, podle kterého se ve správním řízení uplatňuje zásada, že ten, kdo se dopustil deliktního jednání, za něj nese odpovědnost. V tomto případě se soutěžitel dopustil protiprávního jednání a během správního řízení zanikla právní forma, ve které spáchal správní delikt. Tím, že soutěžitel převede svou činnost do jiné právní formy nemůže zapříčinit zánik jeho odpovědnost za porušení zákona.

Změna právní formy je právem povolený úkon, nicméně pokud se tímto způsobem snaží pouze účelově vyhnout odpovědnosti, dochází tak ke zneužití práva. Nejvyšší správní soud vycházel při své argumentaci užívanou zásadou justiniánských kodifikací *quando aliquid prohibetur, prohibetur et omne per quod devenitur ad illud*, tedy pokud je něco zakázáno, je zakázáno i vše, čím by toho mohlo být dosaženo. Jednání soutěžitele nemělo za cíl dosažení účelu sledovaného zákonem o ochraně hospodářské soutěže, šlo o pokus se vyhnout následkům protiprávního jednání, které se považuje za zneužití práva. Existence soutěžitele by tímto způsobem nezankla a dále by působil na trhu. Šlo by stále o stejnou entitu, i když by došlo ke změně právní formy. Takovým způsobem by došlo ke vzniku neodůvodnitelné a neoprávněné výhody pro právního nástupce (měl by výhody plynoucí z předchozího protiprávního jednání a zároveň by mohl užívat legálně nabytých práv předchůdce, aniž by musel čelit povinnostem

---

60 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 278-279.

vzniklých z veřejnoprávní odpovědnosti). Takovému jednání v žádném případě nemůže náležet v právním státě právní ochrana.⁶¹

S odpovědností právního nástupce souvisí též § 102 ZOPŘ, který zakotvuje přechod úhrady pokuty na právního nástupce. Pokud existuje více právních nástupců, budou tito nástupci nést odpovědnost společně a nerozdílně. Přechod pokuty na fyzickou osobu nebyl předkladatelem kvůli rozporným právním názorům zvolen.

První názor počítal s možností přechodu pokuty na fyzickou osobu, svůj závěr opíral o § 579 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého „*Smrtí dlužníka povinnost nezanikne, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem.*“, tento názor potvrzovala též starší judikatura viz rozsudek Vrchního soudu v Praze 7 A 155/94.

Podle druhého názoru lze argumentovat, že pokud soukromoprávní norma ovlivňuje soukromoprávní vztahy a je tedy spíše vázána na osoby v rámci soukromého práva, je problematické její aplikování na veřejnoprávní práva a povinnosti, pokud není explicitně upravena. Tento názor dále tvrdí, že povinnost zaplatit uloženou pokutu na právního nástupce nevzniká, protože tato povinnost je spojena s konkrétní osobou, které byla pokuta uložena. Správně trestní sankce mají osobní povahu a nelze je přenášet na jiné osoby. Tento názor podporuje i Veřejný ochránce práv, který uvádí, že povinnost zaplatit pokutu za přestupek nepřechází na jiné osoby, jako jsou dědici.

Správný trest za přestupek má osobní povahu a není možné ho přenést na jiné osoby. I když podle něj úřady často tento názor neberou v úvahu, správný výklad by měl respektovat zásady správního trestání a jeho účel.

I po právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za správní delikt tato pokuta zůstává veřejnoprávní sankcí a nelze ji považovat pouze za pohledávku státu proti fyzické osobě, která by mohla přejít na dědice. Dle navrhovatele z uvedených důvodů není navrhováno, aby povinnost přešla na právního nástupce pachatele - fyzickou osobu.

---

61 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 195-196.

Nicméně u právnické osoby tyto závěry neplatí kvůli odlišné povaze právnických osob, takže není překážkou pro navrhované změny.⁶²

V současné úpravě je tedy zakotvena možnost přechodu úhrady pokuty na právního nástupce, existují však určité podmínky: pokuta musí být uložena právnické osobě, která zanikla a pokutu neuhradila, k zániku došlo před nabytím právní moci rozhodnutí o přestupku a před uplynutím lhůty pro nařízení exekuce a přestupník musí mít právního nástupce.⁶³

---

62 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 218-219.

63 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 846.

3 Liberace a liberační důvody

Jak již bylo popsáno v první kapitole, odpovědnost právnických osob za přešupek je relativní objektivní odpovědností. Absolutní odpovědnost by nebyla vhodná k naplnění smyslu a účelu správního trestání, mnohdy by byla nepřiměřeně přísná a nespravedlivá.

K naplnění funkce obecné a individuální prevence správních trestů je nežádoucí, aby právnické osobě vznikla odpovědnost v situaci, kdy nemohla svým jednáním zamezit vzniku škodlivého následku. Z toho důvodu se v rámci dřívější právní úpravy začal vyskytovat institut obecného liberačního důvodu, který měl zmírnit tvrdost objektivní odpovědnosti. Nicméně byl vykládán s nedostatky, protože liberační důvod se pojí k objektivní odpovědnosti (právnických a fyzických podnikajících osob), v této době byl ovšem stanoven i pro subjektivní odpovědnost za přešupek fyzických osob.⁶⁴

Nejvyšší správní soud konkretizoval, že pokud byl liberační důvod do zákona zakotven později v rámci novely, je nutné ustanovení aplikovat i na správní delikty spáchané před nabytím účinnosti této novely. Důvodem je fakt, že jde o právní úpravu, která je pro pachatele deliktu příznivější ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod.⁶⁵

3.1 Zproštění odpovědnosti právnické osoby za přešupek

Liberace, nebo-li zproštění odpovědnosti právnických osob za přešupek je zakotvena v § 21 odst. 1 ZOPŘ „*Právnická osoba za přešupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přešupku zabránila.*“

---

64 Např. podle § 142 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, byl stanoven liberační důvod pro fyzickou, právnickou nebo podnikající fyzickou osobu v postavení zaměstnavatele, kdy se mohla zprostit odpovědnosti za přešupek, pokud k naplnění skutkové podstaty přešupku došlo porušením povinnosti zaměstnance nebo smluvního zaměstnance podle § 103 odst. 3 a prokáže-li, že zaměstnanec nebo smluvního zaměstnanec vyzvala ke splnění povinnosti.

65 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2014 č. j. 8 Afs 42/2013-94.

Vymezení liberačního důvodu je obecné, zákonodárce upravil možnosti jeho prokázání dosti neurčitě, což může vzbudit obavu, zda tato formulace není v rozporu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod.⁶⁶

K tomu se vyjádřil Nejvyšší správní soud, který vysvětlil, že obecné stanovení liberačních důvodů je logické, protože zákonodárce nemohl předem vymezit všechny možné konkrétní způsoby zproštění odpovědnosti právnické osoby za přešůpek, zároveň je v prospěch právnické osoby (v tomto případě provozovatele čerpacích stanic) možnost volby opatření, kterými zamezí porušení povinnosti a vytvoření protiprávního stavu. Nejvyšší správní soud dále v tomto rozsudku upřesnil, že právnická osoba, která chce uplatnit liberační důvody musí prokázat, že vynaložila veškeré úsilí k zabránění porušení povinnosti, správní orgán se musí těmito okolnostmi zabývat, nesmí jen konstatovat, že podmínky ke zproštění odpovědnosti nebyly splněny. Pokud právnická osoba pouze tvrdí, že vynaložila veškeré úsilí k zamezení porušení nebo neplnění povinnosti (a dostatečně to neprokáže) nebo jen poukáže na to, že technicky možná opatření by pro ni nebyla ekonomická, a proto není možné provedení těchto opatření po ni spravedlivě požadovat, není důvodem k tomu, aby došlo ke zproštění odpovědnosti právnické osoby za přešůpek. Nejvyšší správní soud uvedl, že v tomto případě mohl provozovatel čerpací stanice pravidelně kontrolovat jakost pohonných hmot.⁶⁷

Nicméně opatření, která právnická osoba zavádí s cílem zabránění trestné činnosti v rámci její činnosti nebudou vždy dokonalá a určitým způsobem je bude možné překonat. Po právnické osobě se nemůže požadovat zcela mimořádné úsilí nebo zcela mimořádně nákladné úsilí, které by sice teoreticky bylo možné realizovat, nicméně by se vymykaly postupům racionálně se chovající právnické osoby. Jednalo by se jinak o absolutní objektivní odpovědnost. Jako příklad krajský soud uvedl situaci, kdy by se po právnické osobě požadovalo, aby každý pracovník měl k sobě přiřazenou osobu, která by ho kontrolovala a zabraňovala spáchání trestné činnosti.⁶⁸

Podle důvodové zprávy se tedy po právnické osobě požadují jen ta opatření, která je právnická osoba způsobilá objektivně realizovat.⁶⁹

---

66 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přešůpkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 152-153.

67 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. září 2014, č. j. 4 As 123/2014-33.

68 Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, č. j. 7 T 11/2015.

69 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich, s. 158.

Liberační důvody jsou výjimkou z objektivní odpovědnosti a měly by se aplikovat pouze ve výjimečných a odůvodněných případech.⁷⁰ Právnická osoba musí prokázat, že vynaložila veškeré úsilí již před spácháním přestupku, ne až například kvůli skutečnostem, které zjistila po provedení kontroly.⁷¹

Mezi liberační důvody nepatří skutečnosti, spočívající výlučně ve vnitřních poměrech odpovědné právnické osoby, jakožto například změna zaměstnance, inovace účetního softwaru a hardwaru a s tím vzniklé potíže.⁷²

K naplnění liberačních důvodů nedochází ani v situaci, kdy právnická osoba se sice dopustila deliktu, ovšem poukazuje na to, že jednala v dobré víře. Právnická osoba se tímto nezproští odpovědnosti za přestupek, soud k tomu ale může přihlídnout při výměru výše pokuty.⁷³

K prokázání vynaložení veškerého úsilí právnickou osobou nepostačí odkaz na právní předpisy a povinnosti, plynoucí zaměstnanci ze zákona.⁷⁴

Pokud právnická osoba pouze odkáže na smluvní ujednání, popřípadě ani pouhým odkazem na porušení právního předpisu smluvním partnerem, nemají za následek zproštění odpovědnosti právnické osoby.⁷⁵ „*Spoléhání se na to, že jiná osoba splní povinnosti, k jejichž splnění se zavázala, nelze považovat za vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat*“.⁷⁶

Ani v případě neznalosti zákona nebo jiného právního předpisu není dán důvod k zániku odpovědnosti právnické osoby za přestupek, Nejvyšší správní soud vycházel ze zásady *ignorantia iuris non excusat* (neznalost práva neomlouvá), ze které vyplývá povinnost pro každého znát a dodržovat právní předpisy České republiky.⁷⁷

Pokud se v rámci činnosti přestupníka pravidelně vystřídá velký počet zaměstnanců a deliktního jednání se dopustil pouze jeden zaměstnanec, je nedostačující konstatovat, že vyvarovat se veškerému pochybení je nereálné. Zároveň dle Nejvyššího správního soudu není možné *a priori* všeobecně považovat jakékoliv kontrolní činnosti (ani například ve spojení se školením) bez

70 Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. června 2020, č. j. 2 As 265/2019-30 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. srpna 2018, č. j. 9 As 195/2018-27.

71 MATES, P. Liberační důvody v odpovědnosti za přestupky. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*, 2020, č.2, str. 162-163.

72 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. února 2004, č. j. 6 A 109/2000-73.

73 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. prosince 2003, č. j. 5 A 110/2001-34.

74 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. října 2016, č. j. 1 As 254/2016-39.

75 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. února 2011, č. j. 1 As 112/2011-55.

76 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. listopadu 2019, č. j. 7 As 413/2018-24.

77 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2016, č. j. 2 Ads 294/2015-43.

dalšího za liberační důvody. Jinak řečeno, pokud právnická osoba pouze podotkne, že vyvíjí kontrolní činnost a dochází k namátkovým kontrolám, není možné to okamžitě brát za liberační důvod, pokud konkrétně neprokáže mimořádnost, efektivitu, preciznost a výjimečnost těchto opatření, kterými mělo dojít k zamezení porušení nebo nesplnění povinnosti.⁷⁸

Nejvyšší správní soud konstatoval, že důkazní břemeno i břemeno tvrzení nese obviněná právnická osoba, nikoliv správní orgán.⁷⁹ Tímto způsobem dochází k prolomení zásady vyšetřovací, podle které je správní orgán povinen zjistit veškeré relevantní skutečnosti ohledně spáchaného přestupku.⁸⁰ Správnímu orgánu nevyplývá povinnost vyhledávat liberační důvody z vlastní iniciativy.⁸¹ Správní orgán není povinen ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘ), poučit právnickou osobu o možnosti uplatnit liberační důvody. Zásada, zakotvena v tomto ustanovení, je konstantně interpretována restriktivně, pojí se pouze k procesním právům, ovšem liberace je institutem hmotněprávní povahy.⁸²

Liberační důvod se vztahuje pouze na skutečnosti objektivního charakteru, což vyplývá již ze samotné dikce ustanovení § 21 odst. 1 ZOPŘ „*veškeré úsilí, které bylo možno požadovat*“. Požaduje se tedy úsilí, které je právnická osoba objektivně schopna vynaložit, nikoliv například úsilí, které je možné požadovat po právnické osobě s ohledem na její poměry.⁸³

Kromě obecného liberačního důvodu v § 21 odst. 1 ZOPŘ mohou být rozdílně stanoveny důvody ke zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek jinými zákony. Například ve smyslu § 46 odst. 1 zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů „*právnická nebo podnikající fyzická osoba neodpovídá za přestupek podle § 44 odst. 2 písm. g) až l), jestliže k porušení povinnosti došlo do 3 měsíců ode dne, kdy autorizované společnosti, s níž právnická nebo podnikající fyzická osoba uzavřela smlouvu o sdruženém plnění, zaniklo rozhodnutí o autorizaci. Má se za to, že povinnosti podle § 10 odst. 1 a § 10a až 12a ve vztahu k obalům, které právnická*

---

78 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 2021, č. j. 2 As 352/2020-55.

79 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. února 2021, č. j. 10 As 388/2020-49.

80 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2023, č. j. 3 As 359/2020-63.

81 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. července 2015, č. j. 1 As 159/2015-27.

82 MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přestupky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2, str. 161.

83 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 154.

nebo podnikající fyzická osoba uvedla na trh nebo do oběhu do 3 měsíců ode dne zániku rozhodnutí o autorizaci podle věty první, jsou splněné.“

Liberačního důvodu se může právnická osoba dovolávat kdykoliv v průběhu správního řízení, dokonce i v odvolacím řízení, jelikož se užívá zásady, podle které se na správní řízení hledí jako na jeden celek. Zároveň ovšem podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘS) platí, že *„při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu“*, proto je nezbytné se liberace dovolávat již v řízení před správními orgány.⁸⁴

V případě prokázání liberačního důvodu se na jednání právnické osoby v žádném případě nehledí jako na přestupek, z toho důvodu se správní řízení vůči obviněné právnické osobě zastaví ve smyslu § 86 odst. 1 písm. a) ZOPŘ.⁸⁵

3.2 Nezproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek

V § 21 odst. 2 ZOPŘ je negativní vymezení liberačních důvodů, tedy kdy nedojde ke zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek: *„Právnická osoba se nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.“* K tomu právnická osoba musí zavést opatření a činnosti s preventivní funkcí, po právnické osobě se zejména vyžadují opatření sloužící k ochraně majetku, vyhodnocování rizik spojených s činností právnické osoby, provádění školení zaměstnanců a vykonávání pravidelných kontrol, vytvoření kvalitních vnitřních předpisů, stanovení vhodných postupů v rámci administrativy a účetnictví. Jde o pouhý zlomek možností, kterými může právnická osoba zamezit vzniku nebo porušení právní povinnosti v rámci své činnosti.⁸⁶

---

84 MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přestupky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2, str. 161.

85 § 86 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

86 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 152-154.

Pro právnickou osobu může povinnost provádět potřebná opatření nebo zavádět kontrolní mechanismy plynout z právního předpisu, je tomu například na úseku životního prostředí (např. podle § 17 odst. 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, je stanovena povinnost předcházet znečištění nebo poškození životního prostředí a minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životní prostředí), požární ochrany nebo hygienických předpisů. Mezi vnitřní předpisy, které právnická osoba vypracovává k zabránění spáchání přestupku patří např. provozní a kontrolní řády, statuty, směrnice a řídicí akty. Opatření může právnická osoba zavést sama nebo k tomu může využít compliance programy, které poskytují specializované společnosti.⁸⁷

Podle rozsudku Městského soudu „*nestačí prosté přijetí vnitřních předpisů nebo jiných opatření. Důležité je, zda obsahují efektivní právní úpravu předcházení protiprávní činnosti. Rovněž tak je důležitá i kontrola jejího plnění a případná detekce porušení pravidel a následná adekvátní reakce.*“⁸⁸ K tomu může právnická osoba směřovat pomocí pověřených zaměstnanců (např. kontrolní útvary nebo útvary interního auditu). V řízení o přestupku správní orgán zjišťuje stanovení těchto opatření, ale i zda byla vhodně implementována, jestli docházelo k pravidelným kontrolám, zda byla vynutitelná, hodnocena a zda se v průběhu času opatření zdokalovala a nezůstala zastaralá. Pokud již došlo jednáním fyzické osoby, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, k porušení právního předpisu (popř. interního předpisu) může právnická osoba činit faktická opatření. Cílem faktických opatření je zamezení nebo odstranění společensky škodlivého následku.⁸⁹ V § 21 odst. 2 ZOPŘ jsou stanoveny případy, kdy se právnická osoba nemůže zprostit odpovědnosti za přestupek, to ovšem nedává prostor toto ustanovení interpretovat pomocí *argumentum a contrario*⁹⁰, tedy při provedení potřebné, či povinné kontroly nad fyzickou osobou, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, by se právnická osoba zprostita odpovědnosti za přestupek.⁹¹

---

87 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 118.

88 Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. ledna 2024, č. j. 3 Ad 2/2023-69.

89 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s., 118.

90 Důkaz z opaku (Gerloch, 2017)

91 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 119.

Jiného názoru je P. Mates, podle něj „*Současně ovšem platí, že nebudou-li tyto podmínky splněny, musí dojít ke zproštění odpovědnosti.*“⁹² Přikláním se k názoru D. Bohadla a kol., právní úprava liberace, zakotvena v ZOPŘ, je obecná a liberační důvod bude třeba posuzovat individuálně u každého případu jako celku. Nebude dostačující pouze pomocí interpretace určit, zda při splnění těchto podmínek dojde, či nedojde ke zproštění odpovědnosti právnické osoby za přešupek.

Z výše uvedeného je zřejmé, že podmínky k naplnění liberačního důvodu a zproštění odpovědnosti za přešupek jsou přísné a může se zdát skoro až nemožné pro právnickou osobu se odpovědností za přešupek zprostit. I přes výjimečnost tohoto institutu je možné nalézt pár případů, kdy k liberaci došlo. Na závěr je vhodné zmínit tyto případy - šlo například o situaci, kdy došlo k dysfunkci veřejné moci, čímž se správní orgán podstatnou měrou podílel na vzniku protiprávního jednání. V rámci liberace se předpokládá postup správních orgánů, který je v souladu s právním řádem, nicméně v tomto případě správní orgán vydával oprávnění k činnosti způsobem, který byl v rozporu se zákonem.⁹³ Ke zproštění odpovědnosti za přešupek došlo i v případě, kdy právnické osobě vyplývaly dvě zákonné povinnosti, ovšem nebylo reálné je splnit obě současně.⁹⁴ Nebo například podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. března 2017, č. j. 6 As 18/2017-32 se odpovědnosti za přešupek zprostil ten „*kdo nepřikázal ani nepovolil určitou činnost, přičemž současně učinil veškerá opatření, k tomu, aby k takové činnosti nedošlo.*“⁹⁵

Liberačním důvodem může být odkaz na *vis maior*, přírodní síly a jiné neovladatelné faktory. Nicméně podle P. Matese v těchto případech nelze diskutovat o vzniku odpovědnosti za přešupek, jelikož ke společensky škodlivému následku nedošlo v důsledku jednání pachatele, nýbrž vlivem těchto okolností nebo událostí.⁹⁶

---

92 MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přešupyky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2, str. 163.

93 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. dubna 2013, č. j. 1 As 188/2012-30.

94 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. března 2017, č. j. 6 As 18/2017-32.

95 MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přešupyky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2, str. 165.

96 Tamtéž, str. 165.

4 Okolnosti vylučující protiprávnost

I přes určité zdánlivé podobnosti je důležité rozlišovat mezi liberací a okolnostmi vylučující protiprávnost. Základní distinkce spočívá v tom, že zatímco liberace vede k zániku odpovědnosti, při jednání v mezích okolností vylučujících protiprávnost ke vzniku odpovědnosti vůbec nedojde. Pokud je tedy taková okolnost prokázána, není třeba zkoumat, zda je přítomen důvod ke zproštění odpovědnosti. Z hlediska procesního to znamená, že liberace se právnická osoba může dovolávat až v průběhu řízení a v případě jejího prokázání dojde k zastavení řízení podle § 86 odst. 1 písm. a) ZOPŘ, neboť skutek se fakticky nestal. Na druhou stranu, pokud dochází k jednání v mezích okolností vylučujících protiprávnost, nemělo by být řízení vůbec zahajováno, jestliže bylo, je rovněž nezbytné jej zastavit.⁹⁷

Jak již bylo zmíněno, podle § 5 ZOPŘ „*Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“. Z toho vyplývá, že protiprávnost je jedním ze znaků přestupku.

K naplnění protiprávnosti dochází, pokud je jednání v rozporu s právním řádem a dochází k porušení právní povinnosti, vyplývající ze zákona, popřípadě stanovenou na základě zákona. Pokud tento znak absentuje, nemůže vzniknout odpovědnost za přestupek, protože i přes to, že má charakteristické rysy podobné přestupku, jde o jednání v souladu s právním řádem, které zároveň postrádá materiální znak (společenskou škodlivost). Okolnosti vylučující protiprávnost jsou aplikovatelné na jednání fyzických osob a pokud to nevyklučuje povaha dané věci, vztahují se i na jednání podnikajících fyzických osob a právnických osob.⁹⁸

V původní úpravě zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, byly též zakotveny okolnosti vylučující protiprávnost, ovšem mezi ně dle § 2 odst. 2 písm a) a písm b) patřila pouze krajní nouze a nutná obrana. Podle důvodové zprávy došlo oproti stávající právní úpravě k rozšíření tohoto institutu. K inspiraci sloužil trestní zákoník a nově je tvoří i přípustné riziko, svolení poškozeného a oprávněné použité zbraně. Tím se má zabránit

97 MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přestupky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2, str. 160.

98 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 188.

pochybnostem ohledně možnosti aplikace těchto okolností pomocí analogie i v případě přestupků, přestože by taková analogie byla ve prospěch pachatele, což je obecně povoleno.⁹⁹ Správní orgán je povinen brát v úvahu okolnosti vylučující protiprávnost *ex officio*.¹⁰⁰

V případě, že pachatel spáchá přestupek, kterým odvracel útok nebo jiné nebezpečí, aniž by byly splněny všechny podmínky pro nutnou obranu nebo krajní nouzi, nebo pokud překročí hranice jiných okolností vylučující protiprávnost, bude takové jednání považováno ve smyslu § 39 písm. b) ZOPŘ za polehčující okolnost, což ovlivňuje podle § 37 písm. c) ZOPŘ stanovení druhu a výměry správního trestu. Tyto skutečnosti mohou být rovněž důvodem pro mimořádné snížení výše uložené pokuty ve smyslu § 44, odst. 1, písm. d) ZOPŘ.¹⁰¹

I v rámci okolností vylučující protiprávnost je respektována zásada *in dubio pro reo*, což znamená, že v případě pochybností ohledně existence těchto okolností správní orgán musí rozhodnout ve prospěch obviněného.¹⁰²

4.1 Krajní nouze

Ve smyslu § 24 odst. 1 ZOPŘ se krajní nouzí rozumí situace, kdy „*Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.*“ Jde o situaci, při které jsou v ohrožení dva zájmy chráněné zákonem. Ochránit některý z nich je možné pouze porušením nebo ohrožením druhého zájmu. Institut krajní nouze existuje s cílem chránit významnější zájem tím, že se poruší nebo ohrozí druhý, méně významnější zájem.¹⁰³ „*Při kolizi rovnocenných zájmů je třeba zdržet se jednání odvracejícího nebezpečí.*“¹⁰⁴

---

99 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 161.

100 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 188.

101 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 195.

102 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s., 133.

103 Tamtéž, s. 133.

104 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. května 2016, č. j. 2 As 13/2016-36.

Ke vzniku krajní nouze je podmiňující, aby hrozba nebezpečí chráněného zájmu bylo reálné a bezprostřední. Jsou stanoveny i meze jednání v krajní nouzi, musí být dodržen princip subsidiarity a princip proporcionality.¹⁰⁵

Princip subsidiarity

Podle principu subsidiarity je stanovena podmínka, že ke krajní nouzi má dojít až v případě, kdy nebezpečí není možné odvrátit jiným způsobem, ideálně tak, aby jednání nemělo za důsledek poruchu chráněného zájmu.

Princip proporcionality

U principu proporcionality dochází ke komparaci následku, který přímo hrozil zájmu chráněnému zákonem a následku, který vznikl odvrácením takového následku. Následek, který nastal nesmí být zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který původně hrozil.¹⁰⁶

Tento institut umožňuje fyzickým i právnickým osobám, včetně osob fyzických podnikajících k ochraně svých vlastních zájmů, ale i zájmů jiných osob, státu nebo společnosti.¹⁰⁷ K jednání v krajní nouzi u právnických osob většinou dochází u přestupků, ve kterých k naplnění skutkové podstaty dochází porušením stanoveného zákazu nebo v případech, kde není obvykle možné prokázat liberační důvod vzhledem k povaze věci.¹⁰⁸

*„Nebezpečí je stav hrozící poruchou, který může být vyvolán různě, např. působením přírodní síly (povodeň, požár, zemětřesení), technickými nedostatky (v dolech, dopravě) i nebezpečným lidským jednáním.“*¹⁰⁹ Nebezpečí hrozí přímo v případě, kdy existuje reálná hrozba bezprostředního a jistého nebezpečí, což znamená, že z kontextu situace je zjevné, že nebezpečí se bezodkladně a určitě následně objeví po hrozbě.¹¹⁰ Nejedná se tedy o nebezpečí, které hrozilo a již nehrozí, ani pokud by potencionálně hrozilo v budoucnosti.¹¹¹

Odvrácení domnělého nebezpečí (nebezpečí existující pouze v mylné představě pachatele) se nazývá putativní krajní nouze, které je pro společnost škodlivé a není žádoucí.¹¹² Jednání v putativní krajní nouzi se posuzuje stejným způsobem

105 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. června 2011, č. j. 5 As 10/2011-111.

106 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 197.

107 ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní zákoník, 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 390.

108 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. listopadu 2020, č. j. 55 A 40/2018-23.

109 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. června 2011, č. j. 5 As 10/2011-111 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2016, č. j. 2 As 234/2016-27.

110 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. ledna 2006, č. j. 7 As 17/2005.

111 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. ledna 2016, sp. zn. 7 Tdo 1232/2015-23.

112 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2016, č. j. 2 As 234-2015-27.

jako skutkový omyl, jde o tzv. pozitivní skutkový omyl o okolnostech vylučujících protiprávnost.¹¹³ Na rozdíl od nutné obrany je možné jednat v krajní nouzi i proti osobě, která není za své jednání odpovědná.¹¹⁴

Za jednání v mezích krajní nouze se nepovažuje, pokud subjektu vyplývala povinnost nebezpečí snášet, nebo pokud nebezpečí již pominulo, či k němu ještě nedošlo.¹¹⁵ Povinnost snášet nebezpečí vyplývá ze zákona, může jít například o hasiče, vojáky nebo zdravotníky. Tato povinnost není absolutní, musí se vždy individuálně zhodnotit v dané situaci a pojí se pouze k osobě ohrožené, neposuzuje se u osob odvracejících nebezpečí zájmu chráněného zákonem.¹¹⁶

Nejvyšší správní soud k tomuto institutu dodal: „*Beztrestnost jednání v krajní nouzi [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, nyní § 24 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich] představuje výjimku z odpovědnosti za přestupek, kterou je nutno vykládat s ohledem na její podstatu a smysl. Pokud jednáající osoba se vznikem nebezpečné situace výslovně počítá a chce ji vyvolat (úmysl přímý), nebo je vznik nebezpečné situace vysoce pravděpodobný a jednáající osoba je srozuměna s tím, že tato situace nastane (úmysl nepřímý), nemůže se dovolat vyloučení protiprávnosti svého jednání, jež vedlo k odvrácení jí předtím úmyslně vyvolaného nebezpečí přímo hrozícího zájmu chráněnému zákonem, z důvodu krajní nouze.*“¹¹⁷

4.2 Nutná obrana

Podle § 25 odst. 1 ZOPŘ „*čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný zákonem*“. „*Nutná obrana je speciálním privilegovaným případem ke krajní nouzi. Privilegující podmínky nutné obrany vyplývají z toho, že nutná obrana postihuje útočníka, tedy toho, kdo nebezpečí úmyslně vyvolal.*“¹¹⁸

---

113 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. června 2011, č. j. 5 As 10/2011-111.

114 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2008 č. j. 1 As 1/2008-172.

115 KOČÍ, R. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů. Praha: Leges, 2017, s. 52-53.

116 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 135.

117 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. února 2021, č. j. 8 As 380/2018-31.

118 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vyd. Praha: C. H. Beck 2012, s. 400.

Za útok je považováno jednání fyzické osoby, které je úmyslné, v rozporu s právním řádem a společensky škodlivé.¹¹⁹ K útoku může ovšem dojít i nedbalostním jednáním. V případě vyprovokování osoby k útoku, s cílem této osobě v rámci „nutné obrany“ způsobit újmu, není možné tento skutek považovat za nutnou obranu a takové jednání nezavazuje „obránce“ následků svého konání.¹²⁰

V mezích nutné obrany může jednat kdokoliv, ať už chrání své vlastní nebo cizí zájmy. Nutná obrana může být směřována nejen proti útočníkovi, ale i proti jeho majetku, je tomu například v případě, kdy útočník poštve svého psa k útoku.¹²¹

„Nejvyšší správní soud má za to, že aplikace nutné obrany by byla např. vůči útokům dětí nepřiměřeně přísná a dávala osobám jednajícím v rámci podmínek vylučujících protiprávnost nepřiměřeně velký prostor.“¹²²

P. Šámal a kol. jsou jiného názoru, podle nich je protiprávnost útoku objektivní, pachatel útočí na zájem chráněný trestním zákoníkem, nevyžaduje se, aby tento útok byl vždy trestním činem, tudíž by nemělo být požadováno, aby byl útočník za své jednání trestně odpovědný.¹²³

D. Bohadlo a kol. se též zabývali tím, zda je možné se v rámci nutné obrany bránit před útokem právnické osoby, dítěte, nepříčetné osoby nebo osoby, která jedná ve skutkovém omylu. Podobně jako P. Šámal a kol. se domnívají, že to možné je, zároveň upozorňují na rozdíl v trestněprávní a správněprávní úpravě krajní nouze, kdy v rámci trestního práva se odvrací nebezpečí zájmu, který je chráněn trestním zákoníkem, u správního práva jde o zájem chráněný jakýmkoliv zákonem, což může odpověď na tuto otázku značně ztížit. Stejného názoru je i H. Prášková¹²⁴ Přikláním se k názoru autorů odborné literatury, útok osoby, která není za své jednání odpovědná může být stejně nebezpečný jako útok odpovědné osoby. Pokud by krajní nouze nebyla omezena principem proporcionality, kdy následek nesmí být stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil, neviděl bych problém tuto problematiku zařadit do krajní nouze. Osoba, která se brání

---

119 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2008, č. j. 1 As 1/2008-172.

120 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vyd. Praha: C. H. Beck 2012, s. 401.

121 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 205.

122 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2008, č. j. 1 As 1/2008-172.

123 ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 402.

124 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 141.

útočce, musí situaci řešit okamžitě a obvykle i za stavu zvýšeného psychického napětí, které bylo vyvoláno útokem. Z tohoto hlediska je proto vhodnější zařadit uvedené případy pod skutkovou podstatu nutné obrany. Pokud by přesto měla být tato situace podřazena pod krajní nouzi, vyřešil bych to speciálním druhem krajní nouze, který by byl omezen principem subsidiarity (např. pokud možno, byla by osoba odvracející nebezpečí povinna zvolit útěk) a zároveň by byl princip proporcionality oslaben, podle kterého by bylo možné způsobit alespoň stejně závažný následkem, než který hrozil.

Stejně jako u krajní nouze se musí při posuzování nutné obrany respektovat princip proporcionality, ve smyslu § 25 odst. 2 ZOPŘ „*Nejde o nutnou obranu, byla-li tato obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.*“ Nutná obrana musí být dostatečně intentivní, aby efektivně odvrátila útok, může být tedy více nepřiměřená než útok, ale ne zcela zjevně nepřiměřená. Nutnou obranou může být způsobena větší škoda, než která obránci hrozila, avšak nesmí být mezi nimi hrubý nepoměr.¹²⁵

V rámci nutné obrany se posuzuje subjektivní zhodnocení situace obráncem, který je povinen v daném okamžiku zhodnotit, zda svým jednáním je oprávněn jednat v mezích nutné obrany a odvrátit tímto způsobem přímo hrozící nebo stále trvající útok na zájem chráněný zákonem.¹²⁶

Dle mého názoru může být mnohdy pro obránce tento požadavek v dané kritické situaci těžké efektivně splnit. I přesto jde o nutnou a splnitelnou podmínku. V rámci ryze objektivního zhodnocení by šlo o nepřiměřený požadavek. Málokdo dokáže např. v potencionálním ohrožení života zhodnotit, zda se má bránit, a pokud ano, jakou sílu zvolit, aby nebyla nutná obrana v rozporu s § 25 odst. 2 ZOPŘ. Někteří lidé mohou mít tendenci jednat impulzivně nebo pod vlivem silných emocí, což může negativně ovlivnit jejich schopnost posoudit situaci.

Rozdíl mezi **krajní nouzí a nutnou obranou** je v tom, že nutnou obranou se odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem, v rámci krajní nouze se odvrací přímo hrozící nebezpečí zájmu chráněném zákonem. Nutnou obranu je možné užít pouze v případě, kdy na zájem chráněný zákonem útočí osoba, která je za své jednání odpovědná. Na druhou stranu k nebezpečí

---

125 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. září 2007, č. j. 4 As 22/2007-73.

126 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. května 2008, č. j. 1 As 35/2008-51.

zájmu u krajní nouze dochází poruchou, která může nastat nejen jednáním osoby, ale například i přírodní katastrofou. Dalším rozdílem jsou užívané principy, které jsou podmiňující k jednání ve stavu těchto okolností vylučující protiprávnost.

Oba tyto instituty mají za požadavek princip proporcionality, u krajní nouze se porovnává následek, který hrozil a následek, který fakticky nastal. V rámci nutné obrany se zkoumá, zda obrana nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Jednání ve stavu krajní nouze musí respektovat zásadu subsidiarity, podle které nesmí být možné odvrátit nebezpečí zájmu chráněného zákonem jiným (lepším) způsobem. Tato podmínka neplatí na jednání v nutné obraně, obránce není povinen v takové situaci například utéct před útočníkem, i když se tato varianta může jevit účelněji.¹²⁷

4.3 Svolení poškozeného

Předchozí přestupkový zákon¹²⁸ nezakotvoval svolení poškozeného, ovšem tento institut vychází z římskoprávní zásady *volenti non fit inuria*, podle které nevzniká bezprávi v situacích, kdy poškozený k takovému zásahu do svých práv dá souhlas. Tudíž zakotvení svolení poškozeného v ZOPŘ nemělo výrazné důsledky, jelikož se tato zásada respektovala již v dřívější právní úpravě, i přesto, že se nachází spíše v právu soukromém.¹²⁹ Podle důvodové zprávy bude svolení poškozeného v porovnání s trestněprávní úpravou aplikovatelné na menší okruh přestupků, je to z prostého důvodu. Obecný objekt přestupků je zpravidla řádný výkon veřejné správy, v tomto směru málokdy může osoba bez omezení disponovat s chráněnými právními statky. Správně právní předpisy mají za účel spíše definovat hranice svolení poškozeného.¹³⁰

Svolení poškozeného je dle § 26 odst. 1 ZOPŘ „*Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.*“.

---

127 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 132-140.

128 Zákon č. 200/1990 Sb, o přestupcích.

129 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 147.

130 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 161.

Svolení poškozeného bude přípustné v situacích, kdy je objektem individuální zájem osoby, na mysli jsou např. přestupky proti majetku.¹³¹ Příkladem je skutek, kdy poškozený může dá souhlas k odnětí věci, ke které má vlastnické právo, pachatel nebude za toto jednání odpovědný.¹³²

Jde o hmotněprávní institut, svolení musí být dobrovolné (není přípustné *vis absoluta*¹³³ ani *vis compulsiva*¹³⁴), vážné (nesmí se jednat např. o vtip nebo svolení v rámci hry), srozumitelné (z obsahu svolení musí být patrné, co se tímto jednáním sděluje) a určité (svolení musí být specifické, jednoznačné). Pokud poškozený není způsobilý k takovému úkonu nebo dal souhlas omylem, není možné tento skutek považovat za svolení poškozeného. Pro účely tohoto institutu může být poškozeným nejen fyzická osoba, ale i právnická osoba. Ke svolení může dojít v jakékoliv formě, není relevantní, zda bylo dáno písemně, ústně nebo jiným způsobem.¹³⁵

Musí k němu dojít před nebo během jednání osoby, které by za jiných okolností bylo posuzováno jako přestupek. Výjimkou jsou situace, kdy poškozený nemůže dát souhlas a jednající si důvodně myslel, že by byl souhlas poškozeným udělen. Očekávání souhlasu se musí opírat o objektivní okolnosti konkrétního případu a zároveň o osobní poměry jednající osoby.

Aplikace okolností vylučující protiprávnost může být zakázána jiným zákonem, např. ve smyslu ustanovení § 46e odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, je z okolností vylučující protiprávnost vyloučeno svolení poškozeného. Tento postup je zdůvodněn tím, že u těchto přestupků je prioritou ochrana kolektivních zájmů, nikoliv individuálních zájmů jednotlivce. Podle ZOPŘ není přípustné dát svolení k ublížení na zdraví. Výjimkou je lékařský zákrok, pokud je proveden v souladu s právním řádem, poznatky lékařské vědy a praxe.¹³⁶ Může dojít i k lékařskému zákroku bez svolení

---

131 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 212.

132 KOČÍ, R. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů. Praha: Leges, 2017, s. 55.

133 Fyzický nátlak (Bohadlo a kol., 2022)

134 Psychický nátlak (Bohadlo a kol., 2022)

135 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 148-149.

136 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 212-214.

pacienta, v tomto případě okolností vylučující protiprávnost nebude svolení poškozeného, ale výkon práv a povinností.¹³⁷

4.4 Přípustné riziko

Ve smyslu § 27 odst. 1 ZOPŘ je přípustné riziko chápáno jako „Čin jinak trestný jako přešůpek není přešůpkem, jestliže někdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, již ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.“

Bez tohoto institutu by bylo ztíženo dosažení další vědeckotechnické evoluce, jde zejména o nové vědecké poznatky nebo technologie, které slouží ke společensky prospěšným cílům, nicméně je třeba jejich vyzkoušení, které se neobejde bez určité míry rizika a bez takové okolnosti vylučující protiprávnost by šlo o protiprávní jednání. Rizikem se rozumí situace, kdy existuje určitá nejistota ohledně toho, zda se žádoucí důsledky vůbec objeví nebo zda se objeví v očekávané míře, při vědomí, že může nastat i nepříznivý výsledek. V trestněprávní rovině jde o následek ve formě ohrožení nebo poruchy zájmu chráněného trestním zákonem. Při dodržení vcelku přísných podmínek přípustného rizika je vyloučena protiprávnost (spolu s odpovědností) za takové jednání.¹³⁸

Pro přípustné riziko jsou stanoveny podmínky, které musí být kumulativně splněny. Musí jít o veřejně prospěšnou činnost (cílem musí být ochrana nebo dosažení veřejného zájmu, nikoliv pouze individuálního nebo skupinového), kterou osoba vykonává v rámci svého povolání, postavení, zaměstnání nebo předmětu činnosti. Tato činnost musí být vykonávána s ohledem dosaženého stavu poznání a zároveň v souladu s informacemi, kterými disponovala v době rozhodování ohledně dalšího postupu. Stanoveného společensky prospěšného

---

137 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 150.

138 Tamtéž, s. 151.

výsledku není možné dosáhnout jinak, než prostřednictvím této činnosti.¹³⁹ Popřípadě existuje jiný způsob, kterým by bylo dosažení stanoveného výsledku možné, ovšem by tento postup byl spojen s vynaložením nepřiměřených nákladů. Je nutné předem přijmout veškerá možná opatření s cílem zabránit nebo alespoň omezit nežádoucí následky. ZOPŘ obdobně jako u svolení poškozeného plní funkci stanovení mezí přípustného rizika, nezakotvuje případy, ve kterých dochází k negativním následkům v rámci vykonávané činnosti.

Přípustné riziko je ovšem možné teoreticky aplikovat zejména u přestupků na úseku ochrany krajiny a přírody, poskytování investičních služeb nebo u přestupků proti občanskému soužití.¹⁴⁰

V druhém odstavci tohoto zákonného ustanovení je možné najít negativní vymezení přípustného rizika. Nejde o přípustné riziko pokud:

- a) *„činnost podle odstavce 1 ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by k ní dal v souladu s jiným právním předpisem souhlas,*
- b) *výsledek, k němuž činnost podle odstavce 1 směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, nebo*
- c) *provádění činnosti podle odstavce 1 zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu nebo zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům“.*

Ad a)

Vykonávání činnosti, v rámci které se s ohledem na veřejně prospěšný cíl očekává potencionální riziko ohrožení na zdraví nebo života fyzické osoby, je možné pouze se souhlasem dotčené osoby.

Jiným právním předpisem může být např. zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů, který v § 7 odst. 4 zakotvuje informovaný souhlas s lékařským úkonem. Podle § 7 odst. 5 téhož zákona je možné tento souhlas kdykoli odvolat.¹⁴¹

---

139 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 152.

140 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 176-178.

141 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 152.

Dalšími činnostmi u kterých se může vyskytnout riziko pro život nebo zdraví jsou např. výroba, skladování a přeprava nebezpečných látek nebo činnost, při které se pracuje s jadernou energií nebo radiací.¹⁴²

Ad b)

Přípustné riziko je omezeno principem proporcionality, kdy se porovnává míra hrozícího rizika s plánovaným výsledkem. Pokud je dán zcela zřejmý nepoměr mezi mírou rizika a předpokládaným výsledkem, je nepřipustné vykonávat takovou činnost v mezích přípustného rizika.¹⁴³

Ad c)

Činnost, která je zřejmě v rozporu s právním řádem, veřejným zájmem¹⁴⁴, zásadami lidskosti nebo *bonos mores*¹⁴⁵ je společensky škodlivá, protiprávní a v žádném případě se nemůže jednat o jednání v mezích přípustného rizika.¹⁴⁶

4.5 Oprávněné použití zbraně

Podle § 28 odst. 1 ZOPŘ „*Přestupek nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.*“ Vzorem pro toto ustanovení byl trestní zákoník, který v § 32 shodně stanovuje oprávněné použití zbraně. V rámci přestupku není možné pomocí analogie aplikovat § 118 trestního zákoníku, podle kterého „*zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším*“. Ve správním pojetí je zbraň nutno chápat v technickém slova smyslu, k definici tohoto pojmu je třeba nahlédnout do zvláštních zákonů. Ve smyslu zákona

---

142 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 176.

143 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 153.

144 Veřejným zájmem se většinou rozumí ochrana zájmů prospěšných pro širší společenství občanů, zájmů obce, kraje nebo státu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. ledna 2016, č. j. 2 As 212/2015-27).

145 Bonos mores, nebo-li dobré mravy lze chápat jako soubor společenských, kulturních a morálních norem, které se v průběhu historie ukázaly jako stálé, vyjadřují zásadní historické tendence, jsou přijímány významnou částí společnosti a mají charakter základních norem (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 1998, sp. zn. 3 Cdon 51/96, č. 5/2001 Sb. NS).

146 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 153.

č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů, jde o zbraň střelnou, podle § 56 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, se zbraní rozumí zbraň bodná, sečná výbušniny, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo nebo např. podle § 20 odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, jde o služební zbraň. Ve správním pojetí je definice zbraně ve mnoha právních předpisech, ovšem v porovnání § 118 trestního zákoníku jde o užší pojetí. ZOPŘ nedefinuje ani použití zbraně, podle Nejvyššího soudu jde o „zacházení se zbraní takovým způsobem, k němuž je určena (např. střelné zbraně ke střelbě, bodné zbraně k bodání apod.)“. Zároveň platí, že pokud se zbraň užije jiným způsobem, jde o donucovací prostředek (např. úder střelnou zbraní nebo varovný výstřel).¹⁴⁷

Podmínky použití zbraně jsou stanoveny zvláštními zákony. Účelem je převážně ochrana veřejného zájmu, ochrana zdraví nebo života. Zbraň mohou v mezích zákona oprávněně užívat např. příslušníci Policie České republiky¹⁴⁸, strážníci obecní policie¹⁴⁹. V případě krajní nouze a nutné obrany může v rámci zákona užit zbraň ke své obraně kdokoliv při splnění zákonných podmínek.¹⁵⁰

Dalšími zvláštními zákony, které vymezují okruh osob a podmínky oprávněného užití zbraně jsou: zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 154/1999 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.¹⁵¹

„V případě neoprávněného použití zbraně tak nastává odpovědnost za přestupek a s ohledem na povahu zbraně i ve většině případů odpovědnost za trestný čin spáchaný porušením důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona.“¹⁵²

147 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. června 2010, sp. zn. 8 Tdo 353/2010.

148 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

149 Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

150 KOČÍ, R. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů. Praha: Leges, 2017, s. 58.

151 PRÁŠKOVÁ, H. Nové trestní právo. Praha: Leges, 2017, s. 179.

152 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 224.

Tento institut se vztahuje pouze na kvalifikované (shora uvedené) subjekty, nikoliv však na jednotlivé soukromé osoby, které mají právo nosit a použít zbraň podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů. Okruh osob je oprávněn použít zbraň na místech určených zvláštním právním předpisem nebo na střelnici nebo v rámci krajní nouze a nutné obrany.¹⁵³

„Oprávněnými osobami nejsou ani provozovatelé, resp. zaměstnanci soukromých bezpečnostních služeb, které tuto podnikatelskou činnost vykonávají na základě koncese podle živnostenského zákona. Jejich oprávnění nosit a použít zbraň se řídí obecnou právní úpravou.“¹⁵⁴

---

153 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 179-180.

154 Tamtéž, s. 180.

5 Zánik odpovědnosti za přestupek

Podle důvodové zprávy¹⁵⁵ je nutno zánik odpovědnosti za přestupek odlišit od okolností vylučující protiprávnost, jelikož u nich se jednání neposuzuje jako přestupek.

K zániku odpovědnosti za přestupek dochází po spáchání přestupku, ale před nabytím právní moci rozhodnutí o přestupku. Pokud správní řízení již probíhá, je tímto dána překážka v pokračování a řízení musí být zastaveno. V případě, kdy odpovědnost za přestupek zanikla před okamžikem zahájení řízení o přestupku, je správní orgán povinen věc odložit ve smyslu § 76 odst. 1 písm. f) ZOPŘ. Odpovědnost za přestupek může zaniknout **uplynutím promlčecí doby, amnestií, smrtí fyzické osoby** nebo **zánikem právnické osoby**. Zánikem právnické osoby není dán důvod k zániku odpovědnosti v případě, kdy existuje právní nástupce, na kterého odpovědnost za přestupek přechází.¹⁵⁶

Pokud existuje některá z okolností zániku odpovědnosti za přestupek, odpovědnost za přestupek vznikne, nicméně dojde k jejímu zániku. Tyto okolnosti jsou občas nazývány jako negativní podmínky odpovědnosti za přestupek, jelikož pokud je dána některá z těchto okolností, přestupková odpovědnost nemůže nastoupit. Musí být respektován princip zákazu retroaktivity, z toho důvodu není možné zaniklou přestupkovou odpovědnost např. prodloužením promlčecí doby posléze obnovit. V porovnání s trestním zákoníkem, ZOPŘ nezakotvuje institut účinné lítosti, nicméně je možné ji najít jako institut s následky zániku odpovědnosti za přestupek ve zvláštních zákonech, viz např. § 49 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon.¹⁵⁷

5.1 Uplynutí promlčecí doby

Uplynutí promlčecí doby je upraveno v § 30 - § 32 ZOPŘ. Stát má právo na stíhání a potrestání pachatele pouze po zákonem určitou dobu. Podle

---

155 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 161.

156 KOPECKÝ, M. Správní právo. Obecná část. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 283.

157 BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠTASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 163-164.

§ 30 ZOPŘ v případě spáchání přestupku, za který je pachatel potrestán pokutou ve výši horní hranice minimálně 100 000 Kč, je promlčecí doba stanovena na 3 roky, obecná délka v jiných případech je 1 rok. To ovšem nebrání speciální úpravě délky promlčecí doby v rámci zvláštních zákonů stanovit jinak.¹⁵⁸

Jedná se spíše o prekluzivní lhůtu než promlčecí dobu. Trestní právo užívá též termínu promlčecí doba, proto je k ustálení terminologie tento pojem užíván i v rámci práva přestupkového.¹⁵⁹ Správní orgán musí k uplynutí promlčecí doby přistupovat *ex officio*, pokud by tomu tak nebylo, došlo by k rozporu s čl. 36 odst. 1 LZPS a tam zakotveného práva na spravedlivý proces. Uplynutí promlčecí doby má hmotněprávní i procesně právní důsledky. Z pohledu hmotněprávního zaniká pachateli přestupku odpovědnost za spáchaný čin, procesně právní charakter lze spatřovat v zániku práva správního orgánu (popř. i povinnost) přestupek projednat.¹⁶⁰ Důvody promlčení z hlediska hmotněprávního jsou dány skutečností, že účel správního trestu by po uplynutí této doby byl příliš tvrdý s ohledem na to, že v rámci této doby dochází k postupnému snižování negativního dojmu z přestupku a osoba pachatele se mohla výrazně zlepšit v tom smyslu, že během této doby nespáchala jiné protiprávní činy. Z procesního hlediska postupem času důkazní materiály ztrácí reálnou hodnotu, svědek si již nevybavuje skutkové okolnosti buď vůbec nebo velmi zkresleně. Uplynutím promlčecí doby u přestupku ale nezaniká odpovědnost za škodu způsobenou pachatelem nebo například odpovědnost v rámci bezdůvodného obohacování.¹⁶¹

Promlčecí doba podle § 31 odst. 1 ZOPŘ „*počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku; dnem spáchání přestupku se rozumí den, kdy došlo k ukončení jednání, kterým byl přestupek spáchán. Je-li znakem přestupku účinek, promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy takový účinek nastal.*“

Jde o hmotněprávní lhůtu, proto její délku správní orgán nemůže jakkoliv prodloužit. Nevztahují se na ní pravidla ohledně běhu procesním lhůt ve smyslu § 40 SŘ. Promlčecí doba se neprodlužuje, ani když její konec připadá na sobotu, neděli nebo svátek. Promlčecí doba končí dnem, který je pojmenováním nebo

---

158 KOPECKÝ, M. Správní právo. Obecná část. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 283.

159 SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F. Zákon o odpovědnosti za přestupky. Praktický průvodce. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 136.

160 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 235.

161 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 182-184.

označením stejný jako den, kdy tato doba začala běžet. Do promlčecí doby se nezapočítává doba, kdy se týž skutek projednává v rámci trestního řízení. Pokud by tomu tak nebylo a v rámci trestního řízení bylo rozhodnuto o tom, že protiprávním jednáním je přestupek, správní orgán by neměl dostatek času k projednání věci nebo by k řízení vůbec nedošlo, jelikož by byl přestupek již promlčen. Tato překážka odpadá po skončení trestního řízení a promlčecí doba začíná opět běžet den po skončení řízení. Promlčecí doba se staví též, pokud má správní orgán důvodné podezření, že protiprávní čin obviněného naplňuje skutkovou podstatu trestného činu. V tomto případě správní řízení přeruší, pokud je správní trest bezvýznamný v porovnání s možným trestem v rámci trestního řízení.¹⁶² Ve smyslu § 42 ZOPŘ dochází k překážce běhu promlčecí doby také situace, kdy je podmíněně upuštěno od uložení správního trestu. Jde o jakousi garanci toho, že pachatel bude potrestán v případě, kdy nesplní povinnosti, vyplývají z podmíněného upuštění od uložení správního trestu.

Od stavení promlčecí doby je třeba odlišovat přerušení běhu promlčecí doby ve smyslu § 32 odst. 2 ZOPŘ. V případě přerušení nedochází k pokračování běhu původní promlčecí doby, nýbrž po odpadnutí překážky začne běžet nová doba.¹⁶³

Podle § 32 odst. 2 písm. a) – c) ZOPŘ: „Promlčecí doba se přerušuje

- a) oznámením o zahájení řízení o přestupku,
- b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu, přerušuje se běh promlčecí doby jeho doručením,
- c) vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání.

5.2 Amnestie

Dalším důvodem zániku odpovědnosti za přestupek je využití ústavní pravomoci prezidentem České republiky, je na mysli vyhlášení amnestie ve smyslu čl. 62 písm. g) Ústavy.

Podle § 104 ZOPŘ existují tři formy amnestie. První formou je **abolice**, při které dochází k zastavení probíhajícího řízení, popřípadě vznikne překážka pro zahájení řízení. Další formou je **agraciace**, což znamená odpuštění nebo zmírnění

---

¹⁶² JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 262-265.

¹⁶³ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 185-189.

uloženého správního trestu, popřípadě jeho zbytku, který ještě nebyl vykonán. Poslední formou amnestie je **rehabilitace**, ke které dochází vyřazením přestupku z evidence přestupků.¹⁶⁴ Otázkou je zda není toto ustanovení v rozporu s právním řádem, kdy by zákon bez ústavního zmocnění neměl definovat ústavní instituty.¹⁶⁵ Dle mého názoru by se tento požadavek měl dodržovat, § 104 ZOPŘ vypustit a definici amnestie zahrnout do ústavního zákona.

K udělení amnestie je obligatorním požadavkem kontrasignace předsedy vlády nebo jím pověřeným členem vlády. Rozhodnutí o udělení amnestie se vyhláší ve sbírce zákonů, od tohoto okamžiku nabývá účinnosti.¹⁶⁶

Zajímavým a souvisejícím příkladem je udělení milosti prezidentem Milošem Zemanem společnosti Energie – stavební a báňská, a. s., ve které přihlédl k tomu, že právnická osoba vykonala významnou část trestu a tento trest má negativní dopady na její zaměstnance. Jde o první udělenou milost právnické osobě v naší historii.¹⁶⁷

5.3 Zánik právnické osoby bez právního nástupce

K ukončení existence právnické osoby obvykle dochází ve dvou fázích, přičemž nejprve probíhá její zrušení (z různých příčin, jako je uplynutí doby, na kterou byla založena, v důsledku vlastního právního jednání nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci), a poté k samotnému zániku této osoby. Pokud je právnická osoba zapsaná do veřejného rejstříku, zaniká dnem výmazu z takového rejstříku, pokud v něm není zapsaná, zaniká skončením likvidace. Právní osobnost ztrácí až dnem zániku, proto až tímto dnem je její existence ukončena, spolu s odpovědností za přestupek, pokud právnická osoba zaniká bez právního nástupce.¹⁶⁸

Jak již bylo výše zmíněno, pokud právnická osoba zanikne bez likvidace (s právním nástupce), tak na něj připadá veškeré jmění (majetek i dluhy)

---

164 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 195.

165 GRÝGAR, T. Přestupková amnestie v novém zákoně o odpovědnosti za přestupky. Správní právo. 2017, č. 2, s. 85-86.

166 PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 196.

167 KLÍMOVÁ, J. Zeman udělil milost firmě Energie stavební a báňská. [online, cit. 2024-2-10] Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/prezident-milos-zeman-milost-pravnicka-osoba_2303071441_elev

168 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s. 161.

v rozsahu, aby nezbylo nic, co by mohlo být předmětem likvidace. Při přeměně se právnická osoba zruší dnem účinnosti přeměny a dochází tomu bez likvidace.¹⁶⁹

Podle důvodové zprávy: „Právním nástupcem se zde rozumí univerzální právní nástupce, jehož nástupnictví bývá spojeno se zánikem právního subjektu (předchůdce) a s přechodem jeho práv a povinností na jiný subjekt (nástupce), pokud jejich přechod zákon připouští či ukládá. Typicky půjde o některé případy přeměn právnických osob (základní úpravu přeměn najdeme v § 174 občanského zákoníku, speciální úpravu pro obchodní společnosti a družstva pak v zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev).“¹⁷⁰

Tento důvod zániku odpovědnosti za přešupek se tedy pojí pouze k případům zániku právnické osoby s likvidací (bez právního nástupce) nebo výjimečně také bez likvidace, ale i bez právního nástupce (např. v případě určitých situací spojených s insolvenčním řízením).¹⁷¹

---

169 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přešupeky a řízení o nich. Zákon o některých přešupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 239.

170 Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupeky a řízení o nich, s. 161-162.

171 JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přešupeky a řízení o nich. Zákon o některých přešupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 239.

Závěr

Právní úprava odpovědnosti právnické osoby za přešupek je pro společnost velmi důležitá. Počet právnických osob se každým dnem navyšuje a nic nenasvědčuje tomu, že by to mělo být v budoucnosti jinak. Případná neexistence právní regulace v tomto směru by mohla mít fatální následky. Mohlo by to vést například ke vzniku kartelových dohod mezi právnickými osobami, čímž by škodily nejen spotřebitelům, ale i státu.

Stěžejním cílem diplomové práce bylo charakterizovat výše uvedené instituty pomocí odborné literatury a doplnit je odpovídající judikaturou (převážně) Nejvyššího správního soudu, která konkretizuje zmíněnou teorii v praxi. První kapitola se věnovala právní odpovědnosti, s důrazem na objektivní odpovědnost související s odpovědností právnické osoby za přešupky. Druhá kapitola se zaměřila na základní východiska vzniku odpovědnosti právnické osoby za přešupek. Nejdříve vysvětlila postup při výběru vhodné varianty odpovědnosti zákonodárcem, pak se věnovala otázce, za jakých okolností může být právnická osoba považována za pachatele přešupku. Další část se zabývala přičitatelností jednání fyzických osob právnické osobě a popisovala, zda právnická osoba může být nepřímým pachatelem nebo spolupachatelem přešupku. Následná část rozebírala postup, kdy není možné identifikovat konkrétní fyzickou osobu, která přešupek spáchala. V další podkapitole byl kladen důraz na souběh odpovědnosti právnické osoby a odpovědnosti fyzické osoby za tento přešupek, na konci druhé kapitoly se rozebírala otázka odpovědnosti právního nástupce. Následující kapitola popisovala situace, kdy odpovědnost za přešupek právnické osoby vzniká, ale jsou dány důvody, které vedou k jejímu zproštění a kdy není možné se odpovědnosti zprostit. Závěrečná kapitola se zaměřila na zánik odpovědnosti za přešupek právnické osoby a přinesla důležité informace o situacích, kdy může odpovědnost právnické osoby zaniknout. Při dosažení cíle se vycházelo z rozboru relevantních právních předpisů a judikatury, které mi pomohly konkretizovat zvolené instituty.

Druhým cílem bylo zaujmout vlastní stanoviska k vybraným institutům. Tento cíl byl vzhledem k mým minimálním praktickým zkušenostem velmi obtížný. V několika případech jsem vyjádřil vlastní názor k diskutovanému

tématu, cílem bylo se nad danou problematikou zamyslet, zaujmout stanovisko a nikoliv zpochybňovat názor zkušených odborníků.

Dle mého názoru byl první cíl práce splněn, charakterizoval jsem zvolené instituty pomocí odborné literatury a doplnil je odpovídající judikaturou (převážně) Nejvyššího správního soudu, která konkretizovala zmíněnou teorii v praxi.

Druhý cíl byl dle mého subjektivního zhodnocení splněn částečně. Z důvodu absence praktických zkušeností jsem nebyl schopen v dostatečné míře souhlasit nebo vyvrátit tvrzení odborníků a mohl jsem diskutovat pouze v teoretické rovině.

Při vypracování diplomové práce jsem narazil na určité nejasnosti, z toho důvodu bych *de lege ferenda* navrhl např. konkretizovat neurčitý právní pojem „*vynaložení veškerého úsilí*“ v ustanovení § 21 odst. 1 ZOPŘ, možná by bylo vhodné doplnit tento paragraf o otevřený výčet sloužící k objasnění tohoto pojmu. Jako další problém se může jevit přechod odpovědnosti za přešůpek, zda může docházet i k přechodu odpovědnosti na fyzickou osobu. Dle mého názoru je žádoucí tuto otázku upravit již v zákoně, aby soudy mohly jednoznačně postupovat.

De lege ferenda je dále potřeba též konkretizovat, zda je možné řetězení přechodu odpovědnosti za přešůpek na právního nástupce. Na rozdíl od TOPO, který v § 10 odst. 1 výslovně stanovuje, že „*Trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.*“ ZOPŘ v § 33 odst. 1 zakotvuje, že „*Odpovědnost právnické osoby za přešůpek přechází na jejího právního nástupce.*“ Podle mého názoru, zde není tato dikce dostačující a spíše vzbuzuje otázky ohledně přechodu odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce, než-li na tyto otázky nabízí odpověď. Jako poslední otázka k zamyšlení se nabízí, zda § 104 ZOPŘ je ústavně komfortní, jelikož definuje ústavní institut amnestie bez výslovného zmocnění.

Je nemožné vytvořit bezchybný právní předpis, proto i přes celou řadu nedostatků odpovědnosti právnické osoby za přešůpek, snahu o zakotvení tohoto institutu kvituji. Podle mého názoru v budoucnosti ještě dojde k celé řadě úprav ZOPŘ a budou vydávány další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ohledně této problematiky, na které se těším a věřím, že si je zákonodárce vědom existence očividných nedostatků.

Resumé

The legal regulation of the liability of a legal person for an offence is very important for society. The number of legal persons is increasing every day and there is no indication that this will be any different in the future. The possible absence of legal regulation in this respect could have fatal consequences. It could lead, for example, to the emergence of cartel agreements between legal entities, thereby harming not only consumers but also the state.

The main objective of the thesis was to characterise the above mentioned institutes using the literature and to supplement them with the relevant case law of the (mostly) Supreme Administrative Court, which concretises the mentioned theory in practice. The first chapter dealt with legal liability, with an emphasis on strict liability related to the liability of a legal person for offences. The second chapter focused on the basic premises of the liability of a legal entity for an offence. It first explained the procedure for the legislator's choice of the appropriate liability option, and then addressed the question of the circumstances under which a legal person may be considered to have committed an offence. The next part dealt with the attribution of the acts of natural persons to a legal person and described the possibilities whether a legal person may be an indirect perpetrator or an accomplice of an offence. The subsequent part discussed the procedure where it is not possible to identify the specific natural person who committed the offence, here focusing on the relationship between the liability of the legal person and the liability of the natural person for this offence, as well as the question of the liability of the legal successor in the event of the dissolution of the legal person. The following chapter described situations where liability for an offence of a legal person arises, but there are grounds for exoneration and where it is not possible to exonerate the legal person. The final chapter focused on the extinction of liability for a legal person's misdemeanour and provided important information on the situations where the liability of a legal person may be extinguished. In order to achieve the objective, the analysis of relevant legislation and case law was used to help me to specify the chosen institutes.

The second objective was to take my own views on the selected institutes. This objective was very difficult given my minimal practical experience. In a few cases, I tried to express my own opinion on the topic under discussion, but the aim

was to look at the problem from a different perspective and not to challenge the opinion of experienced experts on the subject.

In my opinion, the first objective of the thesis was fulfilled, I characterized the chosen institutes by means of the expert literature and supplemented them with the relevant case law of the (mostly) Supreme Administrative Court, which concretized the mentioned theory in practice. The second objective was, according to my subjective assessment, partially fulfilled. Due to the lack of practical experience, I was not able to sufficiently agree with or refute the experts' claims and could only discuss them on a theoretical level.

I have encountered some uncertainties during the preparation of my thesis, for which reason I would *de lege ferenda* suggest, for example, to specify the vague legal concept of 'best endeavours' in the provisions of Section 21(1) of the Act on liability for misdemeanours and proceedings thereon, perhaps it would be appropriate to supplement this section with an open-ended enumeration serving to clarify this concept. Another issue may be whether the transfer of liability for an offence can also be transferred to a natural person. In my opinion, it is desirable to regulate this issue in the law so that the courts can proceed unambiguously and not quibble over whether liability should pass only to a legal person or also to a natural person. *De lege ferenda*, it is also necessary to specify whether it is possible to chain the transfer of liability for an offence to a legal successor. In contrast to the Act on Criminal Liability of Legal Persons and Proceedings Against Them, which explicitly provides in Section 10(1) that "*The criminal liability of a legal person shall pass to all its legal successors.*" Section 33(1) of the Act on Criminal Liability of Legal Persons and Proceedings Against Them provides that "*The liability of a legal person for an offence shall pass to its legal successor.*" In my view, this dicta is not sufficient here and raises questions about the transfer of liability of a legal person to a legal successor rather than providing an answer to those questions. It is impossible to create a flawless piece of legislation, which is why, despite the many shortcomings of the liability of a legal person for an offence, I welcome the effort to enshrine this institution. In my opinion, in the future there will be a number of amendments to the Act on liability for misdemeanours and proceedings thereon and there will be further decisions of the Supreme Administrative Court on this issue, which I look forward to and I believe that the legislator is aware of the existence of obvious shortcomings.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIGEL, F., ŠŤASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, ISBN 978-80-7676-419-4.

GERLOCH, A. Teorie práva. 7. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, ISBN 978-80-7380-652-1.

HENDRYCH, D. Správní právo: obecná část. 7. vyd. Právnické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2.

HORIZNKOVÁ, E., FIALA, Z. Správní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. Praha: Leges, 2019, ISBN 978-80-7502-353-7.

JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020, ISBN: 978-80-7400-772-9.

KUČEROVÁ, H., HORIZNKOVÁ, E.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-221-9.

PRÁŠKOVÁ, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-456-8.

KOČÍ, R. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-207-3.

KOPECKÝ, M. Správní právo. Obecná část. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-820-7.

SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F. Zákon o odpovědnosti za přestupky. Praktický průvodce. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-683-5.

ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vyd. Praha: C. H. Beck 2012, ISBN 978-80-7400-428-5.

Odborné články

GRYGAR, T. Přestupková amnestie v novém zákoně o odpovědnosti za přestupky. Správní právo. 2017, č. 2. ISSN 0139-6005.

KLÍMOVÁ, J. Zeman udělil milost firmě Energie stavební a báňská. [online, cit. 2024-2-10] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-milos-zeman-milost-pravnicka-osoba_2303071441_elev

MATES, P. Liberace v odpovědnosti za přestupky. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, 2020, č.2. ISSN 2336-6478.

MATES, P. Nad některými oblastmi nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Bulletin advokacie 2016, č. 12. ISSN 1805-8280.

PRÁŠKOVÁ, H. Jednání za právnickou osobu v řízení o přestupku. [online, cit. 2024-3-18] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-3-2018.aspx>

ŠÁMAL, P. Ještě k zavinění právnické osoby podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Právní rozhledy, 2017, č. 5. ISSN 1210-6410.

ŠÁMAL, P. K trestněprávní odpovědnosti právnických osob. Bulletin advokacie, 2011, č. 11. ISSN 1210-6348.

Soudní judikatura

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, č. j. 7 T 11/2015.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. listopadu 2021 č. j. 10 As 291/2021–53.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. ledna 2004, sp. zn. 3 As 3/2003-38.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. října 2017 č. j. 9 As 213/2016-60, č. 3642/2017.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. srpna 2018, č. j. 9 As 165/2017-45.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. ledna 2017, č. j. 6 As 131/2016-25.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. března 2007, č. j. 4 As 28/2006.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2014 č. j. 8 Afs 42/2013-94.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. září 2014, č. j. 4 As 123/2014-33.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. června 2020, č. j. 2 As 265/2019-30.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. srpna 2018, č. j. 9 As 195/2018-27.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. února 2004, č. j. 6 A 109/2000-73.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. prosince 2003, č. j. 5 A 110/2001-34.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. října 2016, č. j. 1 As 254/2016-39.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. února 2011, č. j. 1 As 112/2011-55.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. listopadu 2019, č. j. 7 As 413/2018-24.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2016, č. j. 2 Ads 294/2015-43.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 2021, č. j. 2 As 352/2020-55.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. února 2021, č. j. 10 As 388/2020-49.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2023, č. j. 3 As 359/2020-63.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. července 2015, č. j. 1 As 159/2015-27.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. dubna 2013, č. j. 1 As 188/2012-30.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. března 2017, č. j. 6 As 18/2017-32.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. května 2016, č. j. 2 As 13/2016-36.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. června 2011, č. j. 5 As 10/2011-111.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. listopadu 2020, č. j. 55 A 40/2018-23.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2016, č. j. 2 As 234/2016-27.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. ledna 2006, č. j. 7 As 17/2005.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2016, č. j. 2 As 234-2015-27.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2008 č. j. 1 As 1/2008-172.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. února 2021, č. j. 8 As 380/2018-31.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. září 2007, č. j. 4 As 22/2007-73.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. května 2008, č. j. 1 As 35/2008-51.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. ledna 2012 č. j. 1 As 125/2011.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. prosince 2009 č. j. 8 Afs 56/2007-498.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. ledna 2016, č. j. 2 As 212/2015-27.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 25 Cdo 1855/2012.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2003, sp. zn. 21 Cdo 1148/2002.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. listopadu 2014, sp. zn. 25 Cdo 635/2014.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. ledna 2024, č. j. 3 Ad 2/2023-69.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze 7 A 155/94.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. ledna 2016, sp. zn. 7 Tdo 1232/2015-23.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 1998, sp. zn. 3 Cdon 51/96, č. 5/2001 Sb. NS.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. června 2010, sp. zn. 8 Tdo 353/2010.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu
Zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii
Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
Zákon č. 154/1999 Sb., o Bezpečnostní informační službě
Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
Zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon)
Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů
Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.
Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech)
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážní České republiky
Rakouský spolkový zákonem o odpovědnosti sdružení č. 151/2005 BGBl

Ostatní zdroje

Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online, cit. 2024-3-14]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1708/File18125.pdf?attachment-filename=duvodova-zprava-sbcr-2016c098z0250-20150701.pdf>